

## **VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT - DORDTSE DINSDAG, D.D. 26 september 2023**

*Vergaderzaal 3*

### **Overige**

#### **4. Instemmen met Herijking Wmo (nieuw) - Raadsvoorstel**

Voorzitter: mevrouw Van Engelen  
Raadsgriffier: mevrouw Van Poppel  
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Van Ballegooijen (VVD)  
Mevr. Boom-Vos (VVD)  
Dhr. Bootsman (GroenLinks)  
Dhr. De Heer (CU/SGP)  
Mevr. Jager (Bvd)  
Dhr. Van Leeuwen (Fractie van Leeuwen)  
Dhr. Portier (SP)  
Dhr. Safranti (DENK)  
Mevr. Schnabel (PvdA)  
Mevr. Simon-Van Waardhuizen (Fractie van Waardhuizen)  
Mevr. Van Vugt-Roose (CDA)

Portefeuillehouders: wethouder C. van Benschop

De voorzitter: Goedenavond allemaal. Zitten we wederom bij een oordeelsvormende vergadering over het raadsvoorstel betreft de Herijking WMO en voor ons ligt een nieuw raadsvoorstel. Maar zoals elk ja, een aangepast raadsvoorstel waar de foutjes uit zijn gehaald. Daar gaan we het vanavond over hebben. Maar zoals altijd doen we eerst een voorstelrondje voor het verslag en ik begin aan die kant van de tafel bij mevrouw Van Waardhuizen.

Mevrouw Simon-Van Waardhuizen: Claudia Simon-Van Waardhuizen, Fractie van Waardhuizen.

Mevrouw Boom-Vos: Karin Boom, Dordtse VVD.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, GroenLinks.

De heer Van Ballegooijen: Luca van Ballegooijen, Dordtse VVD.

Robert de Heer: Robert de Heer, ChristenUnie/SGP.

Ineke Jager: Beter Voor Dordt.

Mevrouw Van Poppel: Denise van Poppel, commissiegriffier.

Mevrouw Van Benschop: Chris van Benschop, wethouder.

De heer Portier: Ronald Portier, SP.

De heer Safranti: Mehmet Safranti, DENK Dordrecht.

De heer Van Leeuwen: Van Leeuwen, Fractie van Leeuwen.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Van Vugt, CDA Dordrecht.

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, PvdA.

De voorzitter: En mijn naam is Yara van Engelen en ik ben vanavond uw voorzitter. Welkom ook iedereen op de publieke tribune. Ik zie dat daar ook paar medewerkers zitten en dergelijke. Fijn dat jullie er zijn. Ik krijg net in mijn oor gefluisterd van de wethouder, dat het toch wel erg fijn zou zijn als ze nog even mag toelichten wat er nog meer is aangepast. Nou, het komt de commissie alleen maar ten goede. Dus daar gaan we eerst eventjes naar luisteren en dan ga ik inventariseren wie allemaal het woord wil voeren vanavond. Ga uw gang.

Mevrouw Van Benschop: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik zal het heel kort houden. We hebben de vorige keer via Beter Voor Dordt of tenminste van Beter Voor Dordt via mevrouw Jager wat opmerkingen gekregen, vragen gekregen over de stukken. Een van die dingen was inderdaad de loonschaal hè, die verkeerd in het afwegingskader stond of in het raadsbesluit stond. Die is aangepast. Daarnaast hebben we ter verduidelijking nog een keertje de bijdrage voor de algemene voorzieningen duidelijk uitgeschreven. Omdat die intentie is altijd hetzelfde geweest, maar dat leverde wat verwarring op. Dus naar aanleiding van het gesprek in de commissie en het gesprek met de WMO-adviesraad hebben we die anders geformuleerd. Waarbij dus de essentie is, dat iedereen die een indicatie heeft voor huishoudelijke ondersteuning voor vijf euro gebruik kan maken van de wasservice. En dat als het gaat om iemand die binnen onze minimaregelingen valt, of in ieder geval die de bijdrage niet kan betalen, dat we naar oplossingen zoeken om via het minimeleid daar een oplossing voor te vinden. Dus dat nog even hè. Dat was de vorige keer ook al de strekking, maar ik denk het is goed om nog even te benoemen dat we hem hebben aangepast.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van Benschop. Dan ga ik de commissie rondkijken. Ik ga even inventariseren wie er allemaal een woordvoering wil doen. Dus als u even een hand in de lucht wil steken? En in de lucht wil blijven, want dan kan ik hem even meeschrijven. Oh, dat is een goede tip, de heer Portier, dank u wel. Ja, mevrouw Boom-Vos ook en mevrouw Van Waardhuizen ook?

Mevrouw Simon-Van Waardhuizen: Nou ja, voorzitter. Ik had wel woordvoering voorbereid, maar ik merk dat ik een beetje emotioneel gekleurd ben vanavond door het plotselinge overlijden van een collega. Dus ik hou me even afzijdig van deze oordeelsvorming.

De voorzitter: Dat is helemaal prima, bedankt voor het toelichten. En mocht u nog in willen springen, dan horen we het graag.

Mevrouw Boom-Vos: En ik zal niks zeggen, omdat er oordeel is en de heer Van Ballegooijen vertegenwoordigt de VVD.

De voorzitter: Ja, fijn. Dat had ik inderdaad moeten zien, mevrouw Boom. Dan begin ik bij mevrouw Schnabel, ga uw gang.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter, we hebben drie punten. Als eerste het vrij besteedbare bedrag van de pgb. Wij vinden dat het vrij besteedbare gedrag of bedrag moet blijven. Het is je eigen keuze om te kiezen tussen zorg in Natura of een pgb. Dan kunnen de verschillen wat duidelijker uitgelegd worden op de internetsite van de Sociale Dienst Drechtsteden. Zie bijvoorbeeld Amsterdam, daar staat heel duidelijk wat wat is. Vinden wij het belangrijkste argument, dat wanneer je bijvoorbeeld als mantelzorger vierentwintig keer zeven je eigen partner of kind verzorgt, dat en zij een aantal keer per nacht bijvoorbeeld verzorgd zouden moeten worden, je zelf vanuit dat vrij besteedbare bedrag het kunt betalen. Dat vinden we het belangrijkste argument om dat bedrag te houden. Dan als tweede over de leidende principes. Daar hebben we het ook vorige vergadering over gehad. Wanneer we naar de leidende principes kijken in het afwegingskader, weten we oprecht niet goed hoe we ze moeten lezen. En aangezien dit de basis vormt van waaruit we beleid gaan maken, denken we dat die principes een stevige basis moeten vormen en dus ook eenduidiger geformuleerd moeten worden en dan met een kort voorbeeld. Een van de principes is, we kijken niet meer naar de inwoner en diens probleem, maar naar diens ontwikkelingsmogelijkheden en naar wat wel kan vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid. Wij vragen ons af, wat zijn de criteria op basis van wat deze ontwikkelingsmogelijkheden zijn en hoe je ze meet? En wat wordt er bedoeld met positieve gezondheid? Daarnaast wordt er ook gezegd, wat zijn, dat we accepteren dat er tegenslagen zijn die bij het leven horen. Daarvan vragen wij ons af, wat zijn die tegenslagen dan en welke accepteren we niet?

De voorzitter: Mevrouw Schnabel, ik wil ons wel weerhouden van, dat we de wethouder weer heel erg om uitleg gaan vragen van het inhoudelijke stuk. Want dan wordt het toch weer heel erg technisch en we willen het deze keer echt politiek houden.

Mevrouw Schnabel: Nou ja, wij willen in ieder geval meegeven, dat we vinden dat je dit bijvoorbeeld zou kunnen vervangen voor, iedereen moet de zorg krijgen die hij of zij nodig heeft. Dat is veel basaler en eenduidiger dan wat we nu lezen. Daarnaast nog een ander punt over de leidende principes. Het hebben van een sociaal netwerk en voldoende financiën zegt iets over de draagkracht van inwoners. Nou, daar zijn wij het mee oneens, want het hebben van een sociaal netwerk en voldoende financiën zegt niet zo heel veel over de draagkracht.

Dus wij zouden bijvoorbeeld voorstellen om dan te zeggen, we kijken naar de behoefte die mensen hebben in relatie tot de mogelijkheden die zij hebben. En dan vragen wij ons daarbij eigenlijk ook af, is er dan gekeken hoe andere gemeenten deze leidende principes hebben verwoord? Daarom nodigen wij eigenlijk het college uit om de herijking terug te nemen en deze leidende principes in navolging van bijvoorbeeld een gemeente als Utrecht, veel eenduidiger te formuleren. En als laatste punt wat betreft de wasservice. We zijn natuurlijk blij ...

De voorzitter: De heer Portier, per interruptie.

De heer Portier: Ja, voorzitter. De PvdA stelt voor, dat het college de zaken terug neemt. Maar u kunt natuurlijk ook als u al een concreet idee heeft over van wat wel de leidende principes moeten zijn, een amendement indienen. Waarom doet ze dat niet?

De voorzitter: Mevrouw Schnabel, amendement.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Daar hebben we inderdaad over nagedacht. Maar aangezien dit de basis vormt van het stuk, vinden we dat eigenlijk niet een taak van ons om dat dan te amenderen. En vinden we eigenlijk, dat daar gewoon nog een keer goed naar gekeken zou moeten worden en ja, geherformuleerd. Maar goed, mocht blijken, dat dat niet de wens is ja, dan kunnen we natuurlijk altijd een amendement indienen. Maar voor nu vinden we, lijkt het ons een goed idee dat dat gewoon intern of dat het college dat doet.

De heer Van Ballegooijen: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van Ballegooijen per interruptie.

De heer Van Ballegooijen: Eigenlijk een vervolgvraag op wat de heer Portier vroeg. Accepteert PvdA daarmee ook als het voorstel, huidige voorstel wordt teruggetrokken, dat er verschillen ontstaan binnen de sociale dienst wat betreft de uitvoering van de verschillende gemeentes?

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Nou ja, wat betreft de sociale dienst, de sociale dienst is een uitvoeringsorganisatie. Dus wij kunnen aangeven, dat we vinden dat dat ja, dat dat nog meer tijd nodig heeft. En aangezien er geen Drechtraad meer is en alles al ontkoppeld is, lopen we toch al niet meer gelijk met de andere steden in de Drechtsteden. Dus maakt het in die zin niet zo heel veel uit als we hier nog even goed naar kijken.

De voorzitter: Oké. Punt van PvdA om het raadsvoorstel terug te trekken en aan te passen en opnieuw inderdaad te bespreken. Duidelijk, dank u wel. Wat, had u nog een kleine ...

Mevrouw Schnabel: Korte, nog een, als laatste.

De voorzitter: Klein staartje aan de woordvoering?

Mevrouw Schnabel: We vinden het jammer, dat de strijkservice eruit gaat. En dat we, dat we bepaald hebben dat dat geen essentieel onderdeel is. Dus we zouden eigenlijk willen voorstellen om een soort huishoudelijke ondersteuning plus op te zetten, zodat mensen die dat wel nodig hebben gewoon gebruik kunnen maken van de strijkservice. Omdat je anders gaat zien, oh, die mensen zijn arm, die mensen hebben het wel goed. En dat vinden we niet rede...

De voorzitter: Klinkt toch als een amendement, mevrouw Schnabel. Maar we gaan snel door naar het CDA, mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Wij staan in beginsel gewoon heel, positief kijken we naar dit nieuwe stuk. We hebben wel wat opmerkingen, wat dingen die we nog willen meegeven. Om te beginnen, dat vrij besteedbaar inkomen bij het pgb. Waar we natuurlijk als CDA de vorige keer ook, wat we eigenlijk als vraag hebben neergelegd. We hebben ook het antwoord van het college gelezen op de WMO Adviesraad. Nu hoor ik ook mevrouw Schnabel weer. Wij staan er dus nog steeds een beetje zoekend in, wat we nu daarvan vinden. Dus dat laat ik even op zijn beloop, wat ik daar verder nog van hoor. We zouden het niet prettig vinden als het nog weer verder wordt uitgesteld, dus ik zou PvdA ook willen oproepen om dan maar met amendementen te komen. Dan heb ik nog iets over dat netwerk. Zoals we het nu lezen is het mogelijk, dat je dus als je geen netwerk en geen financiële middelen hebt, dat je dus overal vrij makkelijk gebruik van kunt gaan maken. Dat lijkt enigszins ook logisch. Maar wij zouden daar graag bij zien, dat je dan ook als cliënt zeg maar ook zelf aan je netwerk moet gaan bouwen, dat dat ook echt een onderdeel is van. Voor zover dat kan uiteraard. Dan had ik nog het puntje, maar dat is de menselijke maat is de norm. Ja, dat dat vinden wij een hele lastige. Kan dat iets meer omschreven worden?

De voorzitter: Mijnheer De Heer, interruptie.

De heer De Heer: Ja, even een vraag aan mevrouw Van Vugt over dat netwerk. Omdat ik inderdaad me voor kan stellen, dat het heel wenselijk is dat mensen bouwen aan een netwerk. Maar ben benieuwd hoe mevrouw Van Vugt dat ziet als je inderdaad weinig netwerk hebt. Zou dat dan niet heel logisch zijn dat iemand daar sowieso in het leven staat, dat je de wens al hebt en dat je naar je mogelijkheden zoekt? Om sowieso al je netwerk te doen vergroten en dat het niet opeens dan gaat gebeuren als dat een soort impuls is of een aanmoediging vanuit de gemeente.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter.

De heer Safranti: Oh, mag ik daar een aanvulling ...

De voorzitter: Nee, nog niet. Eerst het antwoord, de heer Safranti. En dan, als u dan nog een aanvullende interruptie hebt, dan bent u aan de beurt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Nou ja, ik, die vraag lijkt me heel terecht. Ik denk dat veel mensen die wens wel hebben, maar misschien kunnen ze dan ook vragen van, hoe begin ik daarmee hè? Hoe loop ik naar het koffiehuis? Maar misschien moeten we dat eerste stapje even leren nemen. Maar ik zou wel willen zien dat ze ook echt een positieve inzet hebben, als dat maar enigszins mogelijk is. Dus dat je niet ja, te makkelijk blijft hangen in wat er ...

De heer Safranti: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Safranti, uw interruptie.

De heer Safranti: Ja, ik schrik hier een beetje van. Een partij als CDA die dus juist voor het gezin is, juist voor de maatschappij is. Daar was ik altijd blij om, CDA om me heen.

Met die gedachte dan. Maar deze uitspraken, daar schrik ik echt een beetje van. Want waarom willen stimuleren, dat mensen heel langer ook thuis moeten blijven? Maar aan de andere kant stimuleren we dus in principe, dat ze dus verder gaan isoleren hè. Daar komt het eigenlijk een beetje op neer, als we dus mensen op eigen lot overlaten. Hoe ziet u dat?

De voorzitter: Ik ging net vragen, leidt uw waarom ook tot een vraag? En dat was de vraag, mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Nou, ik ben heel blij, dat ik mijnheer Safranti echt op dit punt ontzettend kan geruststellen, want dat is precies niet wat ik bedoel. Ik wil juist de mensen die in isolement zitten, wil ik aanmoedigen om uit dat isolement te komen. Ik zou graag zien, dat ze daarin aangemoedigd worden om daar ook uit te komen voor zover dat kan. Dus, maar vooral niet erin berusten, dat ze het netwerk niet hebben. Dus dat zou ik willen aanmoedigen.

De voorzitter: U heeft iets gezegd waar de heer Bootsman op aanging en die krijgt van mij ook een interruptie.

De heer Bootsman: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik vroeg mezelf af of mevrouw Van Vugt, of het CDA ook denkt van als dat netwerk er is, dus als mensen een netwerk hebben, een gemiddeld netwerk is niet extreem groot, ook niet extreem klein, of dat er dan voor zorgt dat deze mensen minder gebruik moeten maken van zorg? Of dat u denkt dat het ook gewoon beter is voor de persoon an sich zeg maar?

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Ik kan uit eigen ervaring putten. Een rijke ervaring, dat mensen die WMO nodig hebben en een netwerk hebben minder, net iets minder vaak daar een beroep op moeten doen, maar dat het vooral heel goed is voor hun geestelijk welzijn. Dat zou ik en dat dat helpt ook om zelfstandig door het leven te kunnen. Dus dat is ook een reden te meer om het te willen aanmoedigen.

De voorzitter: Vooral extra voordelen. Dank u wel. Nou, we hebben van het CDA gehoord een oproep om het raadsvoorstel wel door te laten gaan, geamendeerd of niet. En wederom weer over het pgb. Dan gaan we naar de heer Van Leeuwen.

De heer Van Leeuwen: Dank u wel, voorzitter. We zijn hier om te praten over bezuinigingen op de WMO. Voordat ik op de wenselijkheid hiervan inga, wil ik eerst zeggen, dat mijn partij het jammer vindt dat we zover gekomen zijn. Onder andere de hoge belastingdruk in ons land en de uitgaven van de Rijksoverheid en allerlei ineffectieve maatregelen en allerlei andere dingen hebben ervoor gezorgd, dat mensen onnodig arm zijn. Een gemeente kan niet het falen van de Rijksoverheid compenseren en met die bril heb ik dan ook naar het voorstel gekeken. De meeste voorstellen of een aantal voorstellen beter gezegd die gedaan zijn, zijn begrijpelijk. Bijvoorbeeld de bijdrage van de Drechthopper in de spits gelijktrekken met de, het tarief wat je betaalt in het openbaar vervoer. Als je normaal drie euro in de spits kwijt zou zijn, ik noem maar even wat voor het openbaar vervoer, dan ben je dat ook kwijt voor de Drechthopper. Op zich een begrijpelijke maatregel. Ook een aantal andere maatregelen zijn te volgen, behalve

één die ik nogal, eigenlijk nogal ja, bekrompen vind. Sorry voor het woord. Dat is de was- en strijkservice. In het voorstel is te lezen, de was- en strijkservice willen we omzetten in een wasservice. Strijken zien wij, dat is het college niet langer als een noodzakelijke service die vergoed moet worden door de gemeente. Nou, strijken is voor veel mensen die een beperking hebben of oud zijn, erg arbeidsintensief en soms gewoon niet te doen. Daarnaast vind ik het niet, dat we iemand, dat we aan de buitenkant mogen zien als iemand arm is, beperkt is en daarom niet kan strijken. Met andere woorden ja, die persoon heeft kreukelige kleding aan. Dat is voor veel mensen onnodig, confronterend en niet nodig. Daarom wil ik het college vragen deze maatregel te heroverwegen. Daarnaast over het pgb tenslotte, zijn wij er voorstander van dat mensen daar zelf keuzes in kunnen maken, dat het bedrag ook voor hun zelf beschikbaar kan blijven komen. Tot zover, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Kleren maken de man, hoor ik. Dan gaan we naar fractie DENK, de heer Safranti.

De heer Safranti: Dank je wel, voorzitter. Voorzitter, ik heb vorige keer ook proberen uit te leggen, dat ik juist heel positief staat voor dit stuk. Dank ook aan de ambtenaar die hier ook aan meegewerkt hebben, want een herijking van de WMO was op zijn plaats. Na acht jaar tijd had ik zoiets van ja, wanneer komt dat een keer? En dat is er nu. Zeker met de vergrijzing en de ziektes die we op dit moment ja, hebben, dus daar moet gewoon een aanpassing in komen. Vervolgens heb ik vorige keer ook proberen uit te leggen, dat dat geen gevolgen moet hebben voor personele consequenties. Dus dat er qua organisaties maar ook gewoon ook niet bij de WMO zelf, dat er consequenties moet komen. Vorige keer ook aangeven, dat wij ook heel graag en heel veel waarde hechten aan de advies van de Adviesraad, WMO Adviesraad. Of dat volledig meegenomen is in het stuk. Nou, we hebben zojuist ook van de wethouder ook extra toelichting op gehad, dank daarvoor trouwens. Al met al nogmaals, wij zijn daar positief in. Twee punten nog. Misschien wel technisch, maar ik ga het toch benoemen. Mijn buurman, mevrouw Schnabel ...

De voorzitter: U wordt vanzelf afgekapt als het te technisch is.

De heer Safranti: Ja, inderdaad. Mijn buurman, mevrouw Schnabel heeft het ook genoemd over die strijk, dat strijken geen noodzakelijke handeling moet zijn of dat het zo wordt gezien. Daar ben ik dus totaal niet mee eens. En dat zou dus, de effecten, die heeft mijn buurman net even genoemd en mevrouw Schnabel ook. Dat, daar herkennen wij ons ook in. En wat ik wel tot slot wil meegeven, voorzitter, is de kosten of de bedragen die dus in het stuk vermeld staan rondom de reiskosten of kilometerkosten. Nou, alles wordt nu duurder opeens, dus misschien moet daar nu echt ook even naar gekeken worden. Want ja, we gaan echt elke dag dit ook merken bij de benzinepomp, dat de reiskosten duurder zijn. Dus de kilometerkosten, hoe de wethouder daar ...

De voorzitter: Als u zegt, wij vinden dat daarnaar gekeken moet worden, dan is dat oordeelsvormend. Dus als dat uw vraag is?

De heer Safranti: Dat, is dat goed?

De voorzitter: Of als dat uw stelling is, wij vinden dat ernaar gekeken moet worden.

De heer Safranti: Oké, wij vinden dat ...

De voorzitter: Dan geef ik u dat mee.

De heer Safranti: Daarbij wil ik het bij laten.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Dan gaan we naar de heer Portier.

De heer Portier: Ja, voorzitter, goed dat we er nu over hebben. Ja, he de WMO is natuurlijk een hele kostbare zaak. Liggen een aantal bezuinigingen voor die daar niet wezenlijk iets aan gaan veranderen en dat is misschien maar goed ook. Het zou misschien meer helpen als de marktwerking wat uit de zorg werd gehaald hè, dan deze kruimelmaatregelen. Een paar losse opmerkingen. Ik sluit me even aan hè bij de uitgangspunten hè die de, PvdA heeft daar iets over gezegd, dat die soms wel heel vaag verwoord zijn. Ik wacht met spanning de amendementen af en ik hoop dat ze die toch in gaan dienen. Ik sluit me aan ...

De voorzitter: Mevrouw Schnabel. U wil de heer Portier interrumpen toen hij het woord amendementen noemde.

Mevrouw Schnabel: Ja, zeker. Dank u wel, voorzitter. Waar ik benieuwd naar ben is, of u ook denkt dat het goed zou zijn als het college dat zelf aanpakt? Aangezien, want we kunnen natuurlijk een amendement indienen, dat is geen probleem. Maar aangezien dit de basis vormt van het stuk en we hier beleid op gaan maken, of dan niet ook juist dan de taak is van de ambtenaren en van de wethouder om daar goed sturing op te geven?

De voorzitter: De heer Portier, reactie.

De heer Portier: Ik begrijp wat u zegt, mevrouw Schnabel. Maar ik geloof heel sterk in de autonomie en de leidende en kaderstellende rol van de raad. Dus waar we die kans hebben om die rol te pakken, moeten we dat vooral niet nalaten. Paar opmerkingen. Nou, er is al het nodige gezegd over de strijkservice. Daar sluit ik mij bij aan. Waar ik zeer tegen ben hè, is de maatregel hè om bij dagbesteding hè mensen een beetje te dwingen hè naar de goedkoopste mogelijke vervoersmogelijkheid hè. Dus zo dichtbij mogelijk. Ik weet dat een nuancering '...' zegt van ja, maar we kijken wel naar wat passend is hè. Maar door zo'n regel op te nemen leg je toch een druk op mensen hè die zich wel heel erg in het verzet moeten komen van, juist mensen die vaak in een zwakkere positie zitten. Maar ja, maar ik wil daar echt niet of ik voel me daar niet thuis. Mensen zijn misschien te verlegen om dat te zeggen. Waarom niet omgekeerd hè? Van als zeg maar er verschillende keuzemogelijkheden zijn en er zijn twee echt gelijkwaardige, de ene is dichterbij dat je z... dat het dan gewoon aangeboden wordt van kun je daar naartoe gaan. Zonder dat dat gelijk in een regeling vastgelegd wordt.

De heer Van Ballegooijen: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van Ballegooijen, u wilt voorbeeld interrumpen. Of heeft u een andere vraag?

De heer Van Ballegooijen: Het, ik zou graag het algemene punt wat de heer Portier ...

De voorzitter: Kijk, daar hou ik van. Ga uw gang.

De heer Van Ballegooijen: inbrengt, op interrumpen. Nee, wat ik me afvroeg is, de heer Portier noemt bij het bijzonder vervoer iets waar die liever niet mee aan de gang zou gaan. Maar dat één, die maatregelen worden natuurlijk ook gedeeltelijk genomen of grotendeels genomen, omdat er een personeelstekort is wat naar verwachting niet binnenkort kan worden opgelost. Dus ik vroeg me af of de heer Portier andere voorstellen dan heeft, hoe we dat zouden kunnen oplossen als hij dit voorstel niet acceptabel vindt?

De voorzitter: De heer Portier, heeft u alternatieven klaarstaan?

De heer Portier: Nou, die tekorten bij het doelgroepen vervoer hè, die ontstaan natuurlijk ook omdat steeds dingen opnieuw aanbesteed worden hè. Dus laten we daar eens vanaf gaan en de mensen die achter het stuur zitten fatsoenlijk betalen. Dus dat is iets wat gewoon naar mijn idee opgelost moet worden. Ik wil ook nog iets zeggen nu we het toch over vervoer hebben, over het gelijktrekken van eigen bijdragen met de kosten van het openbaar vervoer hè. Onder het motto van ja, als je zelf de bus neemt, moet je dat toch ook betalen? Dat klopt. En ik vind in combinatie hè met dat we het in de daluren goedkoper gaan maken, de maatregel net aan aanvaardbaar. Ik wil wel even voorhouden van mensen die geen beperking hebben hè. Die hebben een keuze hè of ze een keer met de fiets gaan of een keer het openbare vervoer nemen. Mensen die wel een beperking hebben en niet zeg maar op de fiets kunnen springen, die moeten altijd met het openbaar vervoer. Dus die staan wat dat betreft toch altijd voor hogere kosten in totaliteit hè.

Dus die gelijkstelling hè is niet zo vanzelfsprekend als dat het hier wel voorgesteld wordt. En tenslotte heb ik nog een opmerking over de hele verordening, waar een waslijst aan eisen gesteld worden aan mensen die een pgb in zouden moeten vullen. Ik vind dat in die waslijst echt fors gekortwiekt moet worden. Misschien dat u daar ook met een amendement kom. Ik vraag niet aan het college om het ... Ik denk dat ik met een amendement ga komen om die hele waslijst een beetje aan te gaan pakken. Daar wou ik het even bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Al een voorzichtige aankondiging van een amendement en weer de was- en strijkservice en de pgb. Dan gaan we naar de overkant, dan gaan we naar mevrouw Jager. En ja, u maakt grap, acht kantjes. Ik zie er één liggen en gaan goed opletten. Ga uw gang.

Mevrouw Jager: Ja, oké. Is goed genoeg te horen? Ja? Voorzitter, Beter Voor Dordt heeft met veel plezier geconstateerd, dat mijn nieuwe testament van twee weken geleden goed is opgepakt en dat de nodige documenten goed zijn aangepast. Mijn dank gaat hiervoor uit naar de ambtenaren die dit soms met weinig tijd beschikbaar, toch maar weer even op de rails moesten te zien te krijgen. En we hebben zeer zeker ook met dank aan onze Commissie Groei 4 en de wethouder er goed in samengewerkt om de documenten in orde te krijgen en de commissieleden daarvan te overtuigen, dat het belang van onze, van het belang van onze controlerende rol als gemeenteraad. Eind goed al goed, zou je denken. Maar na, toch niet helemaal. De SDD heeft niets veranderd aan die knoppen notitie. En het feit dat zij pgb-houders er nog steeds van verdenkt de

eigen bijdrage uit het vrij besteedbaar inkomen te betalen zo ze dat zouden willen omdat dat kan is. Het staat nog steeds in de knoppen notitie, terwijl dat niet waar is. En het is voor ons een onacceptabele aanname. De geactualiseerde Nota Dordts afwegingskader herijking WMO stelt, we kijken niet meer naar de inwoner en diens probleem, maar diens ontwikkelmogelijkheden. Heb dat al vaker langs horen komen vanavond en wat wel kan. Bovendien accepteren we tegenslagen, dat tegenslagen bij het leven horen. Nou, ik ging bijna een hele hoop leven maken toen ik dat las. Want ik had gelijk zoiets van ja, dat wisten de mensen die met een chronische ziekte te kampen hebben natuurlijk nog helemaal niet. Dat tegenslagen bij het leven horen, ik vind het echt een verschrikkelijke zin. En dan als laatste. Er is nog veel meer, maar ik ga er vandaag niet veel woorden aan vuil maken verder.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Jager: Is ook niet zo belangrijk. Die woorden, die komen toch nog wel. Zolang er nog zaken technisch doorgerekend moeten worden, zoals ik een paar keer gehoord heb, maar nu alvast ons fiat moeten geven. Zolang we niet vastleggen dat alleenstaande mensen zonder familiaal netwerk wat steeds vaker voorkomt, die door ziekte, al dan niet chronisch en voortschrijdend steeds minder voor zichzelf kunnen zorgen, altijd door ons geholpen gaan worden en blijven worden, zijn we met wat er nu voorligt al een stuk, een stuk vooruitgegaan met wat er eerst lag. Maar naar mijn gevoel niet genoeg. In dit voorstel kunnen wij ons dus vooralsnog nog steeds niet helemaal vinden. En dan vooral, dat we ons fiat zouden moeten geven aan dingen die nog niet eens ... Ik vind het stuk onvoldragen, laat ik het zo zeggen.

Dan niet zeggen prematuur, want dat is ook wel een woord wat al langskomt. Dat vind ik het niet, maar ik vind het wel onvoldragen. Ik vind het dan moeilijk voor ons om daarover beslissingen te nemen.

De voorzitter: Dank u wel. Uw mening is heel helder, bedankt daarvoor. En de heer Bootsman wil u interromperen, ga uw gang.

De heer Bootsman: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik vroeg mezelf af aan, mevrouw Jager heeft het over het vrij besteedbaar bedrag van het pgb. En dat er in de knoppen notitie staat, dat je dat zou kunnen besteden aan je eigen bijdrage. Dat staat er inderdaad in, dat klopt. Maar met dat vrij besteedbaar bedrag, dat hoeft je toch niet te verantwoorden? Vraag ik via u, voorzitter, aan mevrouw Jager. Dus dan kan het toch altijd gebeuren, dat men, inwoners dat toch inzetten voor die eigen bijdrage?

De voorzitter: Ja, u stelt eigenlijk een technische vraag aan een van de commissieleden. U mag daar kort op antwoorden, maar dan meer hoe u dat ziet. Maar of we het als feit kunnen aannemen, weet ik niet.

Mevrouw Jager: Ja, voor zover ik weet en voor zover ik heb kunnen lezen, moet je alles kunnen verantwoorden. En er zijn een paar dingen die je er wel mee mag doen, maar een heleboel dingen die je daar absoluut niet mee mag doen. En dat is als het goed is, bij degene die pgb-houder is allemaal bekend. Want het staat ook een aantal keren ook in de stukken, dat pgb-houder vaardig moet zijn om al die dingen aan te kunnen, want anders krijgt hij het niet eens. Hij moet zijn administratie aankunnen, moet precies

begrijpen waar het over gaat en dat ook goed in kunnen vullen. En dat zeven jaar lang bewaren, want anders dan kan het alsnog verkeerd gaan. Dan word je gecontroleerd en dan heb je een probleem. En als ook maar de geringste twijfel is of jij zo'n dergelijke taak aankunt, krijg je geeneens een pgb.

De voorzitter: Dat is een duidelijk antwoord, volgens mij.

Mevrouw Jager: Nou we het toch over vrij besteedbaar hebben ...

De voorzitter: De heer Bootsman vroeg maar om één antwoord.

Mevrouw Jager: Oh, jammer.

De voorzitter: Hij stelde maar één vraag en u heeft het antwoord gegeven. En volgens mij was uw woordvoering ook voorbij. Dus dan ga ik naar ...

Mevrouw Jager: Ja, ik dacht, ik fiets hem er nog even in.

De voorzitter: Dan gaan we naar de heer ... Mocht u nog iets over pgb horen en per interruptie iets willen doen, dan staat dat natuurlijk vrij. Maar ik ga naar de heer De Heer, ga uw gang.

De heer De Heer: Ja, voorzitter, dank u wel. Wat betreft de eerste drie politieke vragen, daar zal ik me ook toe beperken naar aanleiding van de laatste commissievergadering. Vraag één, met betrekking tot het leidende principes is ons antwoord nog steeds ja, met nog steeds die nadruk op de menselijke maat. Vraag twee, akkoord met het normen kader. Met de opmerking van veertien dagen terug ook van ...

De voorzitter: Mevrouw Schnabel wil gelijk interrumpen. Ik heb de heer De Heer nog niet echt een mening horen geven, maar ga uw gang.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Wat ik hoorde was punt één, leidende principes. Ja, en dat de menselijke maat de norm is. Wat ik me dan afvroeg, waar zegt de heer De Heer dan ja tegen?

De voorzitter: Dat is een goede verduidelijkende vraag, want we hebben hem inderdaad allebei al anders geïnterrupteerd. Mijnheer De Heer, waar zegt u ja op?

De heer De Heer: Nou, in het document worden de leidende principes verwoord. We hebben vorige keer in algemene zin gezegd, we snappen dat er bespaard moet worden of dat er in ieder geval slim moet worden gekeken naar de kosten die we maken of de investeringen die we maken op de WMO. Maar de menselijke maat vinden we vooral heel belangrijk. Dus als we dit gaan doen, als dit de leidende principes zijn waar we mee kunnen leven omdat er keuzes gemaakt moeten worden, vinden we het heel belangrijk dat de menselijke maat voorop staat. Bijvoorbeeld en toen heb ik dat vorige keer in mijn woordvoering ook genoemd, het maximaal aantal kilometers. We vinden dat er met een menselijke maat ook ruimte moet kunnen zijn voor uitzonderingen op basis van persoonlijke omstandigheden die we dan gaandeweg tegenkomen. En we hebben vorige keer ook in de commissie de wethouder horen toezeggen, dat die menselijke maat ook

gehanteerd kan worden wanneer dat nodig zal zijn. En dat is voor ons een geruststelling om te zeggen, dan mogen dit de leidende principes zijn.

De voorzitter: Is dat zo helder, mevrouw Schnabel, of heeft u nog een vervolgvraag?

Mevrouw Schnabel: Hele kleine vervolgvraag.

De voorzitter: Ga uw gang.

Mevrouw Schnabel: Dat kan ik me, ik kan me heel goed voorstellen wat de heer De Heer zegt, wij vinden dat ook belangrijk. Maar hoe ziet u dan de rest van de leidende of de twee andere leidende principes eigenlijk? Vindt u dan dat die een soort van eenduidigheid behelzen, op basis waarvan je beleid zou kunnen maken?

De heer De Heer: Voorzitter, wat ons betreft wel. Ons betreft is het genoeg geruststelling om te zeggen, ga hier mee verder met inachtneming van de menselijke maat. Voor ons is dat genoeg.

De voorzitter: Helder, dank u wel. Gaat u vooral verder met uw woordvoering. U was bij punt twee.

De heer De Heer: Ja, zeker. Pak hem er even bij, want het was even switchen tussen het een en het ander. Het tweede punt, akkoord met het normen kader. Met de opmerking van de wethouder van veertien dagen terug, dat het beschikbaar houden van voorzieningen voor de kwetsbaarste inwoners ook misschien mee kan worden genomen in de integrale visie. Dat dat ook wel een stukje ambitie was, wat de wethouder zelf ook uitsprak. En dat vinden we fijn om te horen. Het derde punt. Gezien de beperkingen waar we mee te maken hebben, is ons betreft het antwoord daarin ook, ja. Dan hebben we het dus over, switchen tussen een hoop schermen tegelijk, het afwegingskader recht doet aan wat de inzet van de WMO moet zijn. Nou hebben we het vanavond dus ook over punt vier, vraag vier, wat vinden we van het wegvallen van het vrij besteedbare bedrag binnen de pgb? Vooralsnog snijdt de reactie van de Adviesraad ons betreft hout, waarin ze duidelijk aangeven dat het afschaffen juist ook weer rechtsongelijkheid creëert. En de knoppen notitie heeft het over een bedrag voor uitjes en bedankjes. Maar de Adviesraad benoemt dat bedrag ook juist nodig is voor extra kosten, zoals administratiekosten, handschoenen, beschermende kleding, et cetera. Nou, dat maakt nog een verschil van uitleg. We maken ons dan ook zorgen of dit wel recht doet aan de groep die gebruik maakt van dit vrij besteedbare bedrag. En daar horen we ook heel graag de reactie van de wethouder op. Dank u wel.

De voorzitter: Heel helder, dank u wel. Dan gaan we naar de Dordtse VVD, mijnheer Van Ballegooijen.

De heer Van Ballegooijen: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ik zal eerst kort ingaan op de eerste drie vragen. Ik heb het twee weken geleden ook al gezegd, volgens mij horen die niet helemaal thuis bij dit stuk. De kaders zijn, komen uit een ander document, startnotitie. Die zijn hier ook niet nieuw, die worden hier ook niet vastgesteld.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel, per interruptie.

Mevrouw Schnabel: Nou, daar zou ik graag op ingaan, want deze zijn wel nieuw. Het is namelijk zo dat, 20 december zijn de uitgangspunten afgehamerd, maar dat zijn niet de leidende principes. Dus de uitgangspunten, dat gaat over hoe je het vorm of nou ja, waar je tegenaan, wat zijn de uitdagingen eigenlijk? En de leidende principes, dat vormt de basis van het stuk dus. Aangezien dit ook de basis vormt van de WMO en hoe we straks beleid gaan maken, is het wel degelijk heel fundamenteel om hier, om het hierover eens te zijn.

De voorzitter: Meningsverschil over een definitie. Mijnheer Van Ballegooijen, bent u overtuigd?

De heer Van Ballegooijen: Niet volledig. Maar ik laat me graag straks, de wethouder kan dat straks wellicht verhelderen. Hoe dan ook, staan wij achter de kaders die gesteld staan. Dus daarmee is de discussie misschien ook wat korter. Maar goed, dus maar goed, daar heb ik twee weken geleden ook eigenlijk hetzelfde over gezegd. Dus daar ga ik niet heel veel langer op in. Twee dingen die ik vorige week of vorige week, twee weken geleden ook genoemd heb.

Die ik nog wel wil noemen omdat ik daar hoop ook de reactie van de wethouder op te horen is één, in de knoppen notitie invloed op personeelstekorten. Wij hebben daar eerder ook wel aandacht voor gevraagd, zeker omdat dit bijvoorbeeld bij het vervoer een van de leidende redenen was om überhaupt deze herijking te doen. En ik ook bijvoorbeeld bij de strijkservice wel benieuwd zou zijn wat daar de afwegingen op dat vlak zijn geweest. Want ik kan me zo voorstellen, dat daar ook die afwegingen hebben gespeeld. Daarnaast ook voor de knoppen notitie zouden wij graag een vollediger lijst van knoppen zien. Twee weken geleden noemde ik ook al in de beeldvormende sessie die we hebben gedaan over het vervoer, hebben we ook, een heel aantal andere opties zijn ons voorgedragen die ik niet nu terugzie. En daarmee ga ik er dan ook vanuit, dat voor de rest van het WMO ook de lijst niet volledig is. Ik vermoed dat er meer knoppen zijn. Dan hebben we een beter idee van waar we voor kiezen en waar we dus ook niet voor kiezen. Dat gezegd hebbende, het voorstel wat nu voorligt, is wat ons betreft acceptabel. Zeer acceptabel, want het zijn zeker moeilijke keuzes. Is echt niet allemaal leuk. Maar ik denk dat we het er allemaal over eens kunnen zijn, dat gezien personeelstekorten, gezien financiële vooruitzichten, dat er keuzes gemaakt moeten worden. En dan denk ik dat je hier een logische keuze maakt. Als het dan specifiek over het vrij besteedbaar bedrag gaat, dan denk dat het logisch is om de focus behouden van de zorggelden en dat je dan kijkt waar kun je eventueel ja, een klein beetje snijden als dat nodig is. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, een zeer acceptabel stuk. De heer Bootsman, wat vindt GroenLinks daarvan?

De heer Bootsman: Dank u wel, voorzitter. In grote lijnen kan GroenLinks ...

De voorzitter: Kan de heer Van Ballengooijen zijn microfoon nog even uitzetten? Dank u wel.

De heer Bootsman: In grote lijnen kan GroenLinks zeker leven met de herijking van het beleidsstuk. Ook willen wij onze dank uitspreken naar de wethouder en de ambtelijke organisatie voor het snelle aanpassen van het beleidsstuk en ook voor het beantwoorden op, van de vragen van de WMO Adviesraad. Want daar hebben wij ook in de vorige commissie naar gevraagd naar die antwoorden en fijn dat die daar zijn. Echter hebben we natuurlijk wel een aantal aandachtspuntjes die we ook in de vorige commissie al enigszins hebben aangedragen. Geschiedenis leert natuurlijk gewoon, dat bezuinigen in de zorg voor bepaalde groepen nooit goed uitpakt. Dus daarom vinden wij het wel belangrijk om de menselijke maat in acht te houden. Over het vrij besteedbaar bedrag zijn wij het eigenlijk heel erg eens met wat de heer De Heer ook al zei van de argumenten die de WMO Adviesraad aandraagt, om dat vrij besteedbaar bedrag juist te behouden. En vragen wij ons ook af hoe de wethouder daarnaar kijkt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan hebben we het eerste termijn van de commissie gehad. En het is mooi want de commissie heeft zeker aan de hand van de politieke vragen woordvoering gedaan en ik heb een paar dingen vaak horen terugkomen. Dat was het pgb, de was- en strijkservice.

Dat was nog geen politieke vraag, maar die is wel heel vaak boven tafel gekomen. En ook de uitdrukking, de menselijke maat. Dan is het tijd voor het college termijn. Wethouder, bent u er klaar voor?

Mevrouw Van Benschop: Altijd.

De voorzitter: Wethouder Van Benschop, ga uw gang.

Mevrouw Van Benschop: Dank je wel. Nee, ik ga weer. Nee, ik wil even beginnen eigenlijk met een reactie op de leidende principes versus de uitgangspunten. Die leidende principes komen niet uit de lucht vallen. Die leidende principes, die sluiten aan bij de uitgangspunten zoals ze daadwerkelijk zijn vastgesteld door de raad bij de startnotitie voor de Integrale Visie sociaal domein. Zo wordt er in de leidende principes gesproken over normalisering, dat is ook een van de uitgangspunten van de Integrale Visie sociaal domein. We hebben hem hier alleen iets meer tekst gegeven dan dat we in het afwegingskader hebben gedaan bij de uitgangspunten. Om ook wat toe te lichten, hoe kijken we daar dan naar? En als het gaat over, we kijken niet meer naar wat iemand niet kan, maar naar wat iemands ontwikkelmogelijkheden zijn. Dan gaat het erom, dat we in sommige gevallen misschien te vaak alles bij mensen uit handen hebben getrokken op het moment dat bleek dat zij iets niet hè of dat er in ieder geval iets gebeurd is. Dus bijvoorbeeld, iemand heeft een ongeluk gehad en die heeft daar een beperking aan overgehouden. Dan trekken we alles uit handen, want u kunt het allemaal niet. Wat we met dit leidende principe zeggen is natuurlijk, want daar is de hele WMO voor bedoeld, ondersteunen we mensen die de zaken zelf niet kunnen. Maar, in plaats van alleen maar kijken naar oh, u heeft een probleem en wij gaan nu van alles daar tegenaan zetten om het probleem op te lossen, willen we mensen ook daadwerkelijk de kans geven, want ook daar hebben ze recht op om te kijken, wat kan ik wel zelf met de nodige ondersteuning? Waar liggen mijn kansen om dat wel te doen?

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt per interruptie.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ja, dank u wel. Zou het dan ook niet mooier zijn om te spreken over mensen in kwetsbare posities in plaats van over kwetsbare personen in dit kader?

De voorzitter: Wethouder Van Benschop.

Mevrouw Van Benschop: Ja, dat is een andere vorm van de zinsopbouw zeg maar. Tenminste, de term is anders. Maar ik denk dat we daarmee wel hetzelfde bedoelen. Het gaat dus niet over ... Het gaat erom dat in sommige gevallen en dat kan zijn omdat iemand zelf kwetsbaar is, dat kan ook zijn omdat iemand in een kwetsbare positie zit, bijvoorbeeld omdat er geen sociaal netwerk is, omdat er geen financiële middelen zijn, dat iemand geen andere mogelijkheden heeft om bepaalde ondersteuning of hulp te krijgen op onderwerpen die wel degelijk van groot belang zijn om mee te kunnen doen in de samenleving. En dat is waar die hele WMO op gestoeld is, om ervoor te zorgen dat mensen mee kunnen doen. Om mensen te ondersteunen om mee, zodat zij kunnen blijven meedoen. Dus als het gaat over de leidende principes.

Die zijn een afgeleide van de uitgangspunten waarbij overkoepelend altijd geldt, de wet zoals hij er ligt. En daarnaast wat we vorige keer ook hebben besproken, we willen de zorg beschikbaar houden en betaalbaar houden voor de kwetsbare mensen of de mensen in een kwetsbare positie. Omdat we weten, dat dat niet voor iedereen vanzelfsprekend is. En dan kom ik heel even bij dat tweede punt over die leidende principes. Wat we hiermee bedoelen is, dat het hebben van een sociaal netwerk en voldoende financiën, zegt wel degelijk iets over de draagkracht. Als je namelijk geen sociaal netwerk hebt, dan kun je ook aan niemand vragen, zou je mij kunnen helpen, zou je mij kunnen ondersteunen? Als jij geen financiële middelen hebt, als je dus nou ja, nou ja, gewoon zoals het is. Als je geen financiële middelen hebt, dan wordt het ook ingewikkeld om iemand in te huren om bijvoorbeeld de huishoudelijke ondersteuning te doen. Terwijl dat voor iemand die dat wel kan betalen, misschien eerder een optie of een keuze zou kunnen zijn. Dus wij vinden het van groot belang en ik denk ook af te leiden aan de startnotitie en die vastgesteld is door de raad, dat dat raadsbreed leeft, dat we die zorg beschikbaar en betaalbaar houden voor die mensen die het niet anders kunnen organiseren.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Bedankt voor de uitleg. Wij lopen er toch het meest tegenaan, niet dat we het er niet mee eens zijn met wat er geschetst wordt, maar dat het te interpreteren valt. Hoe kijk je daar nou tegena... Kijk, en wij vinden, dat zou een eenduidigheid moeten hebben waar geen meningsschil over is. Dus als je bijvoorbeeld zou zeggen doen wat nodig is, daarmee vat je het hele verhaal samen en dan kom je op hetzelfde uit. Maar dan begrijpt iedereen als ze die leidende principes lezen, oh, dat is wat we gaan doen en daar kan geen verschil over bestaan.

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter.

De voorzitter: Wethouder Van Benschop.

Mevrouw Van Benschop: Ja, ik hecht er toch aan om nog een keer te benoemen, dat we heel lang in een situatie hebben gezeten waar het niet voor iedereen hè, maar waar het

ook een beetje was van, nou, u heeft er recht op, dus alstublieft. En die tijd zijn we voorbij. Vind ik dat vervelend? Ja, dat vind ik ook vervelend. Maar de tijd van, we gaan iedereen alle zorg geven die we hebben, die is er niet meer. We hebben de mensen niet, we hebben de middelen niet. Dus moeten we een keuze maken, hoe gaan we de middelen en de mensen die we wel hebben, gericht inzetten om de mensen die het echt hard nodig hebben te ondersteunen? En dan is het wel degelijk zo, dat we kijken naar het sociaal netwerk en de financiële middelen die iemand heeft. Dus ik begrijp dat er gezegd wordt, ja, het moet concreter. Maar ergens is dat ook iets voor de uitwerking, de verordening waar we dat vast gaan stellen en in de beleidsregels die we vast gaan stellen bij de sociale dienst in de uitvoering van de WMO. Waarmee we gelijk raken aan het derde punt. Namelijk, de menselijke maat is voor ons de norm, is leidend.

Dat betekent, dat als iemand dus ondanks een sociaal netwerk, financiële middelen, benoem het maar, als er op wat voor moment dan ook blijkt dat die persoon niet ondersteund wordt zoals dat zou moeten vanuit de gedachte dat wij iedereen de zorg gunnen die die nodig heeft en die die niet anders kan organiseren, dat het mogelijk blijft om maatwerk toe te passen. Dus die hebben we ondervangen met het laatste leidende principe.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel, is er een middenweg gevonden? Of heeft u nog een verdere vraag?

Mevrouw Schnabel: Nou, ja. Ja, nogmaals, we zijn blij met de uitgebreide uitleg, maar we zijn toch gewoon. Het gaat nu over, het heeft nu een, het is nu een andere discussie geworden. We vinden gewoon dat het niet, we vinden dat de leidende principes niet basaal genoeg zijn. Dat heeft niet te maken met dat we niet begrijpen dat er soms, of dat er keuzes gemaakt moeten worden. Het gaat er gewoon echt om, dat we vinden dat dat veel duidelijker verwoord zou moeten worden.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Van Benschop: Maar voorzitter, dan constateer ik dat ...

De voorzitter: Wethouder, kunt u nog net verder verdedigen om mevrouw Schnabel te overtuigen? Of is het agree tot disagree?

Mevrouw Van Benschop: Ik constateer, dat we dan op hadden kunnen schrijven, het leidende principe is iedereen die zorg nodig heeft, die proberen we dat te verschaffen waarbij de focus ligt op de meest kwetsbare inwoners. En dat dit al een uitgangspunt uitbreiding was geweest. Maar dat is precies hetzelfde principe. Dus nou ja, goed. Weet je, het staat de raad altijd vrij om daar een amendement op in te dienen. Maar het principe blijft hetzelfde.

De voorzitter: Misschien dus een amendement.

Mevrouw Van Benschop: Het principe blijft hetzelfde. Als het gaat over het vrij besteedbare bedrag. Ja, ik hoorde net iets over de mantelzorger hè. Dus als je een kind

hebt of een zorgintensief kind, dat het dan als mantelzorger zwaar kan zijn. Nou, dat zijn we geheel met de PvdA eens. Dat is ook waarom we een breed aanbod hebben aan mantelzorg ondersteuningsmogelijkheden. Zo hebben we de BSO plus. Zo krijgen we, dat doen we ook in dit voorstel, de zorg oppas aan huis. Als je niet, als je een zorg intensief kind hebt en je kunt geen reguliere oppas inhuren, dan snappen wij dat dat ontzettend vervelend kan zijn. Want je wil ook die vrijheid die andere ouders misschien ook kunnen organiseren. Dus die mogelijkheid gaan we ook bieden. Dus het is niet zo, dat het vrij besteedbaar bedrag ingezet zou moeten worden ter ondersteuning van de mantelzorger. Daar hebben we echt een heel breed scala aan opties. Ik begrijp dat het een ja, het is een politieke keuze. Ik denk dat het goed is ...

De voorzitter: De heer Portier per interruptie.

De heer Portier: Misschien toch verhelderend als ik een voorbeeldje geef vanuit de eigen ervaring of de ervaring van mijn dochter die lang als pgb'er gewerkt heeft voor iemand met een ernstige beperking. Ja, dan nam je hem wel eens mee naar de Efteling of naar een kermis of naar de Pasar Malam of wat dan ook. Ja, entree van mijn dochter moet ook betaald worden en dat zijn dingen die uit dat vrij besteedbare bedrag komen. Terwijl ze zelf natuurlijk al betaald wordt vanuit het pgb.

De voorzitter: Is dat een constatering of zat er nog een vraag aan vast?

De heer Portier: Nou ja, dit is gewoon een opmerking hè? Dat ja, er naar mijn idee niet voldoende inzicht is van waar het vrij besteedbare bedrag voor is. Want hier gaat het alleen maar over leuke uitjes of cadeautjes voor de zorgverlener. Ja, zo zit het niet helemaal.

De voorzitter: Wethouder Van Benschop.

Mevrouw Van Benschop: Ja, het zit natuurlijk helemaal, nooit helemaal zwart-wit. Zeker omdat het vrij besteedbaar bedrag, daar werd net wat discussie over gevoerd, is verantwoordingsvrij. Je hoeft geen administratie te overleggen over het vrij besteedbaar bedrag, dat is gewoon bepaald. Je, dat is echt een vrij besteedbaar bedrag, niet voor niks. Dus er zullen ongetwijfeld mensen zijn die dat inzetten voor het ene doel en andere mensen voor het andere doel. Ik constateer in ieder geval, dat het een politieke afweging is. Vanuit het college hebben we gezegd, we moeten aan de knoppen draaien waar we verwachten dat de klap het minst hard is. Dit was er daar één van. Er werd net op gehint dat het allemaal financiële bezuinigingen waren, dat is het niet. Voor een deel is het een financiële bezuiniging, aan de andere kant gaat het ook over personeelstekorten. Want de mensen zijn er gewoon niet. We hebben nu wachtlijsten bij de huishoudelijke ondersteuning waarvan we weten, dat er kwetsbare mensen zijn die het op geen enkele manier geregeld krijgen, die tien weken op een wachtlijst staan. Dat vinden wij vanuit het college onverteerbaar. Dus ga je op zoek, aan welke knoppen gaan we draaien? Nou, het vrij besteedbaar bedrag is er daar één van. Ik constateer, dat het een politieke afweging is. Ik stel voor dat wij in ieder geval de raad nog doen toekomen, wat het financieel zou betekenen als die knop weer teruggedraaid wordt. En dan is dat gewoon aan het oordeel van de raad.

De voorzitter: De heer Safranti, per interruptie.

De heer Safranti: Het is toch gek wat ik nu hoor van de wethouder. Dat ze niet aan mensen kunnen komen, dan maar aan de knoppen draaien van de mensen die dus juist heel veel hulp nodig hebben. Dat kan ik dan niet begrijpen, hoe ze dit dan rijmt in dit geval.

De voorzitter: De mensen die het meest hulp nodig hebben, die gaan het meest hulp krijgen. Dat is wat ik verstond. Wethouder Van Benschop.

Mevrouw Van Benschop: Ja, voorzitter. Ik probeer even het in een iets breder perspectief te schetsen dan alleen op maatregel niveau. We hebben hier een pakket aan maatregelen neergelegd, waar we aan verschillende knoppen hebben gedraaid. Omdat we zien dat als we dat niet doen, dat naast de kostenstijging we ook zien, dat er een groep hele kwetsbare mensen in een kwetsbare positie of kwetsbare inwoners is die op een wachtlijst gezet wordt. Omdat we namelijk de poort in die zin open hebben staan, iedereen kan zich melden. Er wordt geen selectie op toegepast. Dus deze mensen, die verdwijnen gewoon ook onderaan de wachtlijst. Dat vinden wij niet uitlegbaar. Juist niet vanuit het oogpunt, dat de WMO ervoor bedoeld is om mensen te ondersteunen om te kunnen deelnemen aan de maatschappij. Dus wij zijn op zoek gegaan naar knoppen. Hoe kunnen we daaraan draaien om ervoor te zorgen, dat mensen die dit anders kunnen organiseren dat ook gaan doen? En hoe kunnen we er dan dus voor zorgen, dat we de benodigde zorg en de handen die we wel hebben, beschikbaar komen voor die mensen die in die kwetsbare positie zitten?

De heer De Heer: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer De Heer, nog een interruptie op dit onderwerp?

De heer De Heer: Ja, toch even over dat vrij besteedbaar deel. Dat is natuurlijk wel een hele specifiek financiële maatregel die je neemt, omdat je daar een besparing op kan doen, kostenbesparing in ieder geval. Dan horen we nog wat dat verschil precies zou zijn, welke impact dat dan nou echt heeft, want er is best wel een breed gedragen zorg erover. Nog even een vraag aan de wethouder, hoe zij reageert op dat punt hè? In de knoppen notitie wordt dan ja, bijna heel makkelijk gezegd, bedankjes en uitjes. Terwijl dat tegelijkertijd de Adviesraad en dat advies nemen we heel serieus zegt, jongens, het gaat over veel meer. Doen we dan niet tekort aan waar dat vrij besteedbaar bedrag voor wordt gebruikt op dit moment?

De voorzitter: Ja, ik heb net de wethouder horen zeggen van, het vrij besteedbaar bedrag is vrij besteedbaar. Maar wethouder Van Benschop, nogmaals de verdediging.

Mevrouw Van Benschop: Nou, ik, wat misschien wel goed is om te zeggen is, dat dat direct ...

De voorzitter: Wacht even hoor. Mevrouw Jager, u bent nu erg aanwezig zonder microfoon. Als u een interruptie heeft, dan bent u welkom om die te gebruiken. En anders laat, houden we het even stil zodat we elkaar kunnen verstaan. Mevrouw Van Benschop.

Mevrouw Van Benschop: Dank u wel, voorzitter. Nou, ik wil voorkomen dat we hier in een welles-nietes-discussie terechtkomen waar het vrij besteedbaar bedrag voor gebruikt wordt. Want het feit dat het dus niet verantwoordingsplichtig is, betekent dat ik aan de ene kant, dat het college aan de ene kant niet hard kan maken dat het gebruikt wordt voor de leuke dingen en dat aan de andere kant niet hard gemaakt kan worden dat het gebruikt wordt voor de andere dingen. Dus ik denk dat het gewoon vooral, dat de conclusie hier is, het is een politieke keuze.

Het, niet alle gemeenten maken gebruik van dat vrij besteedbaar bedrag. Dat is iets wat wij hadden en wat we nu terugdraaien. Het is niet dat dat gebruikelijk is, dat iedereen dat doet. Daarmee is het een politieke keuze, want die ruimte is er. En wat ik net al zei ja, ik laat u de consequenties hiervan zien en dan is het volgens mij het aan de raad om daar een oordeel over te vellen. Het is niet dat het, dat de hele herijking als een kaartenhuis in elkaar stort als de raad besluit, dat het vrij besteedbaar bedrag terug moet komen. Het is alleen dat wij een compleet pakket hebben willen neerleggen.

De voorzitter: Dat is fijn om te horen. Kijk nog even de commissie rond. Mevrouw Van Vugt heeft hier ook nog een interruptie over.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Nou, wat ik hier op internet vind aan informatie gaat het uiteindelijk gewoon om één komma vijf procent van het totaal, wat het maximaal gevolg zou kunnen zijn. Totaal aan pgb.

De voorzitter: Klopt dat?

Mevrouw Van Benschop: Nou, ik ga me daar niet aan wagen. Maar al zou dat zo zijn, ik weet niet wat het totaalbudget van pgb is in Dordrecht per jaar, dus ik weet ook niet hoeveel één procent is.

De voorzitter: Helder, dank u wel. Gaat u verder met uw termijn.

Mevrouw Van Benschop: Ja. De was- en strijk service is nogal wat over gezegd. Ook dit is weer zoiets. De was- en strijk service, misschien goed om even die context te weten, die is in het leven geroepen omdat er voorheen wel, niet bij iedereen, maar bij sommige mensen vanuit de huishoudelijke ondersteuning ook gewassen en gestreken werd. Maar ja, als je twee uurtjes huishoudelijke ondersteuning hebt, dan red je het misschien net als huishoudelijk ondersteuner om die wasmachine vol te gooien en het weer uit te trekken, maar uit de droger halen gaat je niet meer lukken zeg maar. Dat is een beetje de gedachte waarom die was- en strijkservice is opgezet. Het hele idee erachter was, als we nou aan de ene kant dat uitbesteden waardoor er minder druk is op de huishoudelijke ondersteuner en aan de andere kant dat werk dan laten doen bij FrisFacilitair door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, dus een soort re-integratie, participatie verhaal. Dan hebben we eigenlijk een win-win. Maar we weten ook, een andere discussie weet ik, maar dat als het gaat over naar werk toe leiden van mensen, dat dat niet meer zo vanzelf gaat of niet meer zo makkelijk gaat als dat het een paar jaar geleden ging. Dus de afweging om het strijken eraf te halen is ook een afweging geweest, vinden wij dit een hoe zeg je dat, een voorziening waarvan wij vinden dat die bijdraagt aan dat mee kunnen doen in de samenleving aan de ene kant? En aan de andere kant ook, kunnen we dit op deze manier dan ook daadwerkelijk bolwerken? Hebben we voldoende mensen om

het werk te kunnen doen en kunnen we dit financieel ook dragen? Daar is een afweging gemaakt. We hebben voor nu de discussie niet gestart over de wasservice op zich. Zou je ook nog een gesprek over kunnen voeren, dat hebben we nu niet gedaan. We hebben gezegd, de strijkservice halen we eraf, omdat we ervan uitgaan dat er ook andere mogelijkheden zijn. Ik strijk ook niet al mijn kleren.

Dus de vraag is eigenlijk meer, de afweging is, is het vanuit het licht van de WMO daadwerkelijk een voorziening die nodig is om het meedoen van mensen in de maatschappij te kunnen stimuleren? Daarom is hij er afgehaald in het voorstel.

De voorzitter: Helder, dank u wel.

Mevrouw Van Benschop: Ik vind het ook jammer, ik vind alles wat we minder doen vaak jammer. Maar ja, we willen graag de zorg beschikbaar en betaalbaar houden.

De voorzitter: Is niet eens een officiële interruptie, dus u hoeft niet eens te reageren.

Mevrouw Van Benschop: Sorry, maar ik meen het uit de grond van mijn hart. Dus ik zeg het toch.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Van Benschop: Nou, die ontwikkelmogelijkheden, die heb ik volgens mij wel toegelicht wat we daarmee bedoelen. Even kijken hoor. Ja, ik sla nog heel even aan op de opmerking van de VVD over het doelgroepen vervoer, dat we de vorige keer meer knoppen hebben laten zien. Ik denk dat hier twee dingen een beetje door elkaar lopen. In de zin van, we hebben hier knoppen neergelegd om aan te draaien waar je daadwerkelijk in je verordening iets verandert. Dus je zegt nou, je gaat meer betalen voor de kilometers of je gaat naar de passende dichtstbijzijnde dagbesteding. En waar we het de vorige keer ook over hebben gehad, zijn de maatregelen in de uitvoering. Dus dat ging over langer van tevoren reserveren om het planningsproces beter te laten verlopen. Dat ging over ja, het ging meer over de daadwerkelijke maatregelen in de uitvoering en niet zozeer over zaken die we hebben vastgelegd in de verordening. Dus ik ben een beetje op zoek naar, welke knoppen missen we dan? Volgens mij hebben we de knoppen die we in de verordening vastleggen, waar gaan we aan draaien, hebben we hierin benoemd.

De heer Van Ballegooijen: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van Ballegooijen.

De heer Van Ballegooijen: Nou ja, wat ik, wat mijn wedervraag dan zou zijn aan de wethouder is: Zegt u daarmee, dat deze knoppen notitie een volledige lijst is van knoppen waaraan gedraaid zou kunnen worden? Dus niet alleen de knoppen waaraan gedraaid wordt, maar ook, is dit, zijn dit alle mogelijkheden binnen het hele beleid WMO waaraan gedraaid zou kunnen worden? Is dat, is dat wat, is dat hoe ik u moet begrijpen?

De voorzitter: Wethouder Van Benschop.

Mevrouw Van Benschop: Nee, we hadden het net specifiek over doelgroepen vervoer. Daar speelt wat anders, omdat je natuurlijk ook nog het leerlingenvervoer hebt, die zit niet in de WMO. En hè, maar oké. Nee, er zijn waarschijnlijk ja, ik kan ze zo niet noemen, maar meer knoppen waar je aan zou kunnen draaien.

We hebben hier natuurlijk wel de knoppen benoemd, waarvan wij denken dat het het gewenste effect heeft. Op dat wat we willen bereiken en daarbij een voorstel gedaan, hoe wij vanuit het college die keuze zouden maken.

De voorzitter: De heer Van Ballegooijen, was dat duidelijk zo of nog een vervolgvraag?

De heer Van Ballegooijen: Nou ja, dan wil ik nog één keer mijn eerdere verzoek misschien wat helderder benoemen. Waar wij, wat wij fijn zouden vinden als dat mogelijk zou zijn is, dat we ook een beter overzicht of een vergelijkbaar overzicht zouden krijgen van allerlei knoppen waar niet aan gedraaid wordt, zodat helder is welke keuzes gemaakt worden en welke keuzes ook niet gemaakt worden. Want u noemt heel terecht een heel aantal dingen die u absoluut wil behouden. Ik denk dat het heel terecht is, maar die zien we dus niet in die knoppen notitie terug.

De voorzitter: Een oproep tot inzake van de keuzes die niet gemaakt worden, wethouder Van Benschop.

Mevrouw Van Benschop: Dan heb ik even een schorsing van één minuut nodig.

De voorzitter: Oh, maar dan ga ik eerst even, mevrouw Schnabel, wilt u hierop inhaken? Dan gaan we eerst heel even nog naar een interactie van mevrouw Schnabel. Die wil nog wat aan toevoegen.

Mevrouw Schnabel: En wat ik me dan afvraag. Dan is het toch eigenlijk, de voorgaande verordening toch een juist, een prima basis om te kijken van dit is er allemaal? Maar die zit er niet bij. Maar op basis van de oude verordening zou je toch kunnen zeggen, dit is er allemaal, wat vinden wij wel belangrijk, wat vinden we niet belangrijk?

De voorzitter: Oké. Mevrouw Schnabel, u interrompeert nu eigenlijk de heer Van Ballegooijen of tenminste nou ja, hij kan ook richting de wethouder. Maar de wethouder gaat erop reageren in ieder geval, wethouder Van Benschop.

Mevrouw Van Benschop: Nou, voor een deel klopt dat, voor een deel niet. Omdat we natuurlijk mogelijkheden zijn voor bijvoorbeeld het rekenen van een eigen bijdrage bij een algemene voorziening, die staat zo niet in de verordening.

De voorzitter: Wethouder Van Benschop, heeft u een minuutje nodig om te kijken om te kijken of een toezegging kan, mogelijk is? Dan schorsten we één minuut de vergadering. Dat is leuk, kan ik hem een keer tussendoor gebruiken. De schorsing is voorbij. Wethouder Van Benschop, wat is ...

Mevrouw Van Benschop: Lekker ongebruikelijk.

De voorzitter: Wat is het, wat is de uitkomst geweest van de schorsing?

Mevrouw Van Benschop: De uitkomst is geweest, dat als het gaat over beleidskeuzes op basis van de inhoud zeg maar, dat alle knoppen voorliggen. Er is nog een andere mogelijkheid om te sturen op in ieder geval de financiën, en dat is via je inkoop, tarieven en dat soort zaken. Maar daar is door de sociale dienst al heel, nou, stevig op gestuurd. Dus daar zit geen ruimte, zonder dat je daadwerkelijk inlevert op kwaliteit. Dus die zitten er nu niet bij. Maar ik heb begrepen, dat in ieder geval alle opties hè waar we aan zouden kunnen draaien, wel benoemd staan.

De voorzitter: Helder, dank u wel. Dan kijk ik naar de commissie voor een tweede termijn. Hoe staan we er nu in en wat gaan we met dit raadsvoorstel doen? De heer Van Ballegooijen.

De heer Van Ballegooijen: Allereerst dank aan de wethouder voor de ja, voor het betoog, voor de antwoorden. Ik sta er wat dat betreft hetzelfde in, wij staan er hetzelfde in als de wethouder. Het zijn absoluut geen leuke keuzes. Maar ja, als je moet kiezen, dan moet en dat moet, we moeten ergens kiezen, dan zijn dit wat ons betreft ook logische keuzes. En nou ja, logischer dan andere keuzes die ook gemaakt zouden kunnen worden. Ik vind dan ook of wij vinden dan ook, de opmerkingen van de heren Safranti en Portier dat er maar gewoon meer personeel gevonden moet worden, parafraseer ik even, vinden wij onrealistisch.

De voorzitter: De heer Portier is het volgens mij niet eens met hoe u dat verwoord heeft. De heer Portier per interruptie.

De heer Portier: Ten eerste heb ik een opmerking gemaakt die specifiek ging over het doelgroepen vervoer hè en het aantal chauffeurs. Dus het is zeker niet een opmerking om gewoon in het algemeen maar gewoon veel meer mensen in te zetten. Waar je wel ziet is dat door de marktwerking in allerlei organisaties laat ik zeggen, er heel veel gaat zitten in overhead en weinig, veel minder in oven, in uitvoerend personeel. Dat is een probleem, dat wat ons betreft aangepakt zou moeten worden. Waarbij je misschien uiteindelijk wel met in totaliteit minder personeel toe zou kunnen, maar met meer mensen in de uitvoering.

De voorzitter: Oké. Nou, de heer Portier heeft zijn punt rechtgezet. De heer Van Ballegooijen, gaat u door.

De heer Van Ballegooijen: Dank u, voorzitter, om daarop te reageren. Het zou zomaar eens kunnen dat er veel overhead is, maar dat is zeker niet gezegd dat dat aan marktwerking ligt. Personeelstekorten zijn overal.

De voorzitter: We gaan hier niet in discussie over het Rijksbeleid, over marktwerking, over zorgstaat.

De heer Van Ballegooijen: Ik zal het daarbij houden.

De voorzitter: Het blijft VVD tegen SP. De heer Van Ballegooijen, gaat u door met uw tweede termijn.

De heer Van Ballegooijen: Ja, dank u wel. Eén vraag die ik nog niet aan '...' van de wethouder is, of het ook mogelijk zou zijn en fijn om te horen dat dan inderdaad de knoppen notitie wel volledig is. Ik had het vermoeden van niet, maar ik ben blij te horen dat dat volledig is. Dan nog een vraag die ik ook eerder stelde. Is het ook mogelijk om daar voor een volgende keer of niet, zeker niet voor deze keer nog om daar ook de invloed op de personeelstekorten bij te doen? Zeker ook omdat dat meermaals genoemd is als de reden om aan deze herijking te beginnen.

De voorzitter: Oké. Nog andere commissieleden voor het tweede termijn? Mevrouw Schnabel, hoe staat u er nu in?

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Nou ja, wij zijn eigenlijk, heel kort nog ja, niet genoeg overtuigd. We vinden het inderdaad wat mevrouw De Jager zegt, nog niet voldragen genoeg om daar, om door te gaan. Dus we zouden inderdaad of wij zeggen inderdaad, we zouden het goed vinden als het teruggenomen wordt. Maar ik merk ook, dat daar niet genoeg of ik weet niet of dat zo is, maar ja, ja, dus we wachten het even af. Maar in ieder geval is dat voor nu wat wij vinden.

De voorzitter: U bent eigenlijk op zoek naar, zijn er medestanders voor het terugnemen of wil de grote deel van het commissie amenderen. De heer De Heer. Dan kom ik daarna bij mevrouw Jager.

De heer De Heer: Ja, voorzitter. Vanuit ons, positief ten opzichte van het voorstel. Wel, die vraag blijft even staan, welke financieel voordeel of impact heeft dan het mogelijk afschaffen van het vrij besteedbare deel? Zodat we daar richting de raad nog over kunnen, anders kunnen voorstellen.

De voorzitter: Dus dat is een politieke vraag voor ...

De heer De Heer: Het is een vraag aan de wethouder. Ik begrijp dat zij ook heeft toegezegd, om dat nou, binnenkort ons te laten weten wat precies die financiële impact dan zal zijn.

De voorzitter: Oh ja, helder.

De heer De Heer: Kun je dat mee laten wegen in wat we daar nog mee willen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jager.

Mevrouw Jager: Ik heb in de eerste termijn en de termijn van de wethouder niets verder meer gehoord, dat me anders deed denken. Ik blijf het nog steeds behoorlijk onvoldragen vinden. Het zou mij ook, het zou ons ook heel erg goed uitkomen als het gewoon teruggenomen werd. Dat, denk dat dat, want ik hoor het steeds zo van nou ja, dat krijgen we nog te horen. Dat wordt nog doorgerekend, wat dan het voordeel is of het nadeel. Ik weet dat je keuzes moet maken.

Ik weet dat je op een gegeven moment ... Ik zeg ook van nou, als je dan moet kiezen, willen we dan dat er wat zorg wegvalt of laten we dan het vrij besteedbaar inkomen wegvallen? Nou, dan het vrij besteedbaar inkomen maar. Is heel vervelend, maar dat moet dan maar. Maar dat soort dingen ...

De voorzitter: Ja, ik hoor u eigenlijk zeggen van nou, wij zeggen ook terugnemen. Ik heb ChristenUnie/SGP net horen zeggen, er is een toezegging gedaan en daarmee, die we nog uitgevoerd willen zien worden, wordt het een bespreekstuk inderdaad. Ik heb de VVD hamerstuk horen zeggen en mevrouw Van Vugt stak net ook haar hand op. Gaat uw gang.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ja. Dank u wel, voorzitter. Het ging even om de tweede ronde nog. Ook wij wachten even net als ChristenUnie/SGP af wat er over dat vrij besteedbare bedrag nog naar ons toe komt. En verder begrijp ik eigenlijk wel uit hoe het verder wordt toegelicht, dat het stimuleren van sociaal netwerk eigenlijk al inbegrepen zit in die plannen. Daar zijn we blij mee, dus we staan nog steeds positief tegenover het geheel.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel, heeft u een interruptie op mevrouw Van Vugt? Dan ga ik eerst naar de interruptie van mevrouw Schnabel en dan is de woordvoering daarna voor de heer Portier.

Mevrouw Schnabel: Ja, eigenlijk is het een soort van vraag richting de heer De Heer en mevrouw Van Vugt. Als dit stuk er dan inderdaad nog aankomt en er zou een herformulering plaatsvinden van die leidende principes, zou dat dan samen kunnen gaan? Of zeggen jullie daarvan beiden van, dat, daar staan wij niet achter?

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt, is uw termijn, dus u mag als eerste.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dat zou kunnen, maar dat ligt natuurlijk weer volledig aan de verwoording van die, van het amendement zeg maar over die leidende principes. Maar daar hadden wij wel wat minder moeite dan met dat of eigenlijk niet eens echt moeite, het kan scherper geformuleerd zijn. Dat ben ik met u eens. Maar dat is voor ons niet echt noodzakelijk om dat ook aan te passen, dus het hoeft niet samen wat ons betreft.

De voorzitter: Oké. En mijnheer De Heer, aangezien het wel heel direct naar u gericht was, mag u ook even antwoord geven.

De heer De Heer: Ja, dank u wel. Daar sluit ik me ook bij aan. Zoals in het begin gezegd, zijn wij wel gerustgesteld met die leidende principes en hebben we hier en daar nog een aanscherping gevraagd en begrijp ik ook dat we die krijgen. Dat is voor ons voldoende.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Portier.

De heer Portier: Ja, voorzitter. Wat ons betreft hoeft het niet teruggenomen te worden. Eén opmerking richting mevrouw Jager. Het kan zijn, dat er hele foute dingen staan in de knoppen notitie, maar volgens mij stellen we die niet vast hè. Dus dat kunnen we gewoon constateren hè. Want wat we uiteindelijk vaststellen, is het voorstel en via het

voorstel het afwegingskader. Verder kunnen we natuurlijk moties van alles aannemen over de feitelijke verordening hè die hiermee nou, uiteindelijk herzien moet worden. Wat ik even niet begrijp is het hele gedoe over de, het vrij besteedbare bedrag of het, ik zie dat hier en daar toch het verantwoordingsvrije bedrag genoemd wordt. Ja, in de knoppen notitie staat gewoon achtennegentigduizend euro hè, dus ik weet niet waarom er twijfel kan bestaan aan het bedrag. Ik neem aan dat, dat dat bedrag dan in ieder geval gewoon klopt. Maar misschien ben ik daar dan weer te optimistisch over. Maar er is in ieder geval een bedrag gewoon bekend. Voor de rest zou ik gewoon voorstellen het te bespreken en het nodige te amenderen en via moties et cetera recht te zetten waar we het recht willen zetten, waar we een meerderheid kunnen krijgen om het, zaken recht te zetten.

De voorzitter: Oké, de SP pleit voor politiek rechtzetten. Zijn er ... De heer Safranti van DENK.

De heer Safranti: Nou, ik wil ook even een conclusie benoemen, tweede termijn. Wij staan er nog steeds positief over, trouwens. Alleen wat mijn buurman net ook zei, waar het nodig is, zullen wij ook of met amendementen anders met moties moeten komen.

De voorzitter: Andere geluiden, de heer Bootsman.

De heer Bootsman: Ja. Zoals net in de eerste termijn al gezegd, staan wij zeker met de kanttekeningen die we al meegegeven hebben, positief tegenover dit voorstel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen nog? Nee? Dan kunnen we volgens mij als commissie richting een conclusie wat we verder willen met raadsvoorstel.

Mevrouw Van Benschop: Ik heb vragen gekregen. Er zijn letterlijk vragen over gesteld.

De voorzitter: Ja, vallen wel een klein tikje in herhaling, maar ga uw gang.

Mevrouw Van Benschop: Dank u wel, voorzitter, dat denk ik niet helemaal. Die achtennegentigduizend euro, oh sorry. Die achtennegentigduizend euro is op basis van de situatie van nu. We hebben dat budget voor de informele zorg hè, voor de informele pgb-tarief weer omhoog gezet. Tenminste het tarief, sorry, ik zeg het verkeerd. Dat moet weer omhoog in verband met een rechterlijke uitspraak. We weten dat er grote wachtlijsten zijn als je je aanmeldt voor zorg in Natura. We hebben geen idee wat dat gaat betekenen voor het gebruik van pgb. Dus ik wil gewoon, dat er een duidelijk antwoord komt. Wat is de verwachting en wat zou dat kunnen betekenen? Waarbij ik nog even mee wil geven, dat ik niet heb toegezegd om die financiën u toe te doen komen omdat ik denk dat het een puur financiële afweging is. Het college heeft het gewogen in het totaal.

Maar ik denk wel dat het goed is als de raad daar een ander besluit op wil nemen, om te weten wat daar dan de consequenties van zijn. En nog één opmerking over het sociaal netwerk. Dat sociaal netwerk stimuleren is echt een van de opdrachten die we ook via Dordrecht Sociaal, via de wijkteams, buurtwerk uitzetten. Dat we juist willen dat buurtwerk de stad ingaat, bij mensen langsgaat om ze te activeren, uit eenzaamheid, uit

isolement te halen. En die verbinding in de wijken weer terug te brengen, zodat mensen de kans krijgen om een sociaal netwerk op te bouwen. Dan heb ik het toch, of niet?

De voorzitter: De heer Van Ballegooijen, welk antwoord heeft u gemist?

De heer Van Ballegooijen: Dank u wel, voorzitter. Ik had gevraagd of het mogelijk zou zijn om de personele, personeelstekort effecten ook te benoemen. En als dat mogelijk is, per onderdeel natuurlijk. Als dat niet mogelijk is voor het totaalplaatje, wederom niet per se voor deze keer. Ik snap dat dat nu kort dag is. Maar voor een volgende keer zou dat heel fijn zijn, zeker als dat stuk gebaseerd is op die ...

De voorzitter: Wethouder Van Benschop, is het de volgende keer mogelijk?

Mevrouw Van Benschop: Ja, excuus, even er tussendoor. Nou, ik weet niet wat bedoeld wordt met de volgende keer. Maar we hebben natuurlijk wel geprobeerd in dat Dordts afwegingskader een inschatting te geven van nou, het bespaart zoveel op de ritten hè. Daar is het personeelstekort in meegewogen, wat doet het met de bezetting van een bepaalde organisatie die de voorziening levert? Maar om dat echt goed in beeld te krijgen, hebben we wel iets meer tijd nodig. Ook om de daadwerkelijke effecten te meten. Dus concreter dan wat er nu staat in het Dordts afwegingskader, is ingewikkeld.

De voorzitter: De heer Van Ballegooijen, heeft u nog een verduidelijkende vraag?

De heer Van Ballegooijen: Ja, verduidelijking. Als ik zeg volgende keer, bedoel ik een volgende herijking. Zowel op WMO als op andere zaken, dus niet wederom voor dit, voor deze afweging. Dan liefst in de knoppen notitie als het mogelijk is per onderdeel en anders voor het totaal voorgestelde pakket. Zodat we een goed beeld hebben, wat zijn de effecten? Ook op dat vlak, zeker ook omdat de voornaamste reden is om deze in rij te financieren.

De voorzitter: Oké, volgende keer is dus de volgende herijking. Is dat helder, mevrouw Van Benschop?

Mevrouw Van Benschop: Voor zover dat concreet gemaakt kan worden, zullen we dat zeker doen.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Dan commissie, moeten we richting een conclusie wat we willen met dit raadsvoorstel. We hebben net in tweede termijn ook al wat toekomstplannen benoemd hierover. Wie wil daar iets over zeggen? De heer Van Ballegooijen.

De heer Van Ballegooijen: Voorzitter, ja, dan breek ik toch mijn belofte, dat het mijn laatste keer antwoord zou zijn. Ons voorstel zou zijn om het door te sturen naar de raad en bespreek het, beperk het tot moties en amendementen. Ik denk niet dat het, wij denken niet, dat het heel veel zin heeft om opnieuw over dezelfde stukken te praten, tenzij mensen daar anders over denken en echt het een bespreekstuk zouden willen maken.

De voorzitter: Gaan we eens even kijken of u goed heeft aangevoeld, dat er moties en amendementen worden afgewogen? De heer De Heer.

De heer De Heer: Ik sluit me aan bij de woorden van mijn buurman.

De voorzitter: De heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, ik kan me daar ook bij aansluiten met de bemerking, dat er waarschijnlijk voldoende moties en amendementen komen voor een volledige bespreking van het stuk.

De voorzitter: De heer Van Leeuwen.

De heer Van Leeuwen: Ja, ik ben het eens met de vorige sprekers en mijn fractie overweegt ook een amendement of een motie in te dienen. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Ik sluit me graag aan bij de heer Portier. En ja, wij komen dan ook met een amendement en motie.

De voorzitter: De heer Safranti.

De heer Safranti: Dank je wel, voorzitter. Ook ik heb het net aangeven in mijn tweede termijn, dat wij in principe positief staan, maar wel eventueel met een motie anders amendement zou komen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jager.

Mevrouw Jager: Ja, wij hebben waarschijnlijk ook nog wel een motie en een amendementje in de kast liggen, dat ...

De voorzitter: Oké, dank u wel. Dan inderdaad het voorstel om het te bespreken in de raad en ons te beperken tot moties en amendementen. Heel vaak kiezen wij ervoor om dan twee minuten spreektijd te doen, maar ik hoor ook dat er veel partijen denken aan moties en amendementen. Nou wil ik even afwegen samen met de commissie. Het gaat veel over dezelfde onderwerpen, dus we hebben het hier over veel losse moties en amendementen. Hebben we dus meer spreektijd nodig of gaan we het samen koppelen en samenwerken over de thema's en is twee minuten spreektijd genoeg? De heer Safranti.

De heer Safranti: Ik zal voorstellen om twee minuten te houden. En als ik dit zo'n beetje heb gehoord, dan denk ik dat veel partijen met elkaar samen gaan optrekken.

De voorzitter: Oké. De heer Portier wil er nog iets tegen inbrengen.

De heer Portier: Ja, ik denk dat het goed is als we kijken of we zoveel mogelijk moties en amendementen samen kunnen voegen. Maar ik denk dat het toch voldoende stof dan ter bespreking overblijft voor vijf minuten en ik zou dit voor de stad zeer belangrijke onderwerp echt niet af willen raffelen.

De voorzitter: De heer De Heer.

De heer De Heer: Ik sluit me graag aan bij het voorstel voor twee minuten, omdat ik merk dat ook een twee minuten spreektijd tot een inhoudelijk en levendig debat kan leiden.

De voorzitter: Oké, de discussie gaat tussen twee en vijf minuten spreektijd. Mevrouw Jager?

Mevrouw Jager: Ik sluit me aan bij mijnheer Portier.

De voorzitter: Dus vijf minuten. Mevrouw Schnabel?

Mevrouw Schnabel: Ik sluit me daar ook bij aan, bij de vijf minuten.

De voorzitter: Heb ik inderdaad staan. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik denk dat het in twee minuten kan, omdat je in twee minuten echt wel tot de kern kan komen.

De voorzitter: Mijnheer Van Leeuwen.

De heer Van Leeuwen: Twee minuten.

De voorzitter: Twee minuten. De heer Bootsman.

De heer Bootsman: Twee minuten.

De voorzitter: De heer Van Ballegooijen, twee minuten. Oké, dan heb ik mee zitten turven, twee minuten wint. Dus we gaan het bespreken inderdaad. We beperken ons tot moties en amendementen en de spreektijd wordt twee minuten. Dan bedank ik u voor de commissie en dan sluit ik bij deze de vergadering.

## **5 Draagvlakonderzoek wijziging winkeltijdenverordening als gevolg van motie M9**

Voorzitter: de heer Portier  
Commissiegriffier: mevrouw Van Poppel  
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:  
Dhr. De Feijter (CU/SGP)  
Mevr. De Groot (BvD)  
Dhr. De Heer (CU/SGP)

Dhr. Den Heijer (VVD)  
Dhr. Katif (BvD)  
Dhr. Kleinpaste (Gewoon Dordt)  
Dhr. Kolkiliç (DENK)  
Mevr. Kruger (GroenLinks)  
Mevr. Pichel (FvD)  
Mevr. Simon-Van Waardhuizen (Fractie van Waardhuizen)  
Dhr. Van der Kruijff (CDA)  
Dhr. Van Leeuwen (Fractie van Leeuwen)

Portefeuillehouders: wethouder M. Burggraaf

Insprekers: Dhr. S. Oostlander, dhr. J. Verwaaijen (Strabo B.V.), dhr. M. Caspers (Strabo B.V.)

De voorzitter: Goed, beste mensen, ik wil nu even echt beginnen. Welkom, raad en commissieleden, mensen thuis, wethouder Burggraaf. We bespreken vandaag een stuk wat een beetje een bijzonder stuk is. De uitkomsten van een onderzoek waar de raad om gevraagd heeft, wat uitgevoerd is, begeleid door een begeleidingscommissie vanuit de raad met de Rekenkamer onafhankelijk als voorzitter. Mensen van onze Bureau Strabo hebben het allemaal uitgevoerd. Die krijgen straks tien minuten het woord om het allemaal toe te lichten hè, wat de uitkomsten zijn van het draagvlak onderzoek. Dan is er daarna uiteraard de gelegenheid om vragen te stellen. De heer Oostlander wil ook nog een beetje toelichting geven over hoe het onderzoek gegaan is. En ja, en het einde daarvan moeten we kijken van hoe we met dit stuk verder gaan, of we er inderdaad meer verder willen gaan. Maar dat komt pas helemaal op het einde. Even voor de duidelijkheid, dit is geen oordeelsvormende sessie hè. Dus eigenlijk gewoon alleen de bedoeling om ja, te kijken wat er gepresenteerd wordt, inhoudelijk vraag, vragen daarover te stellen. Of we er oordeelsvormende iets mee gaan doen, dat komt aan het einde aan bod. Daarmee geef ik het woord aan Jeroen Verwaaijen van onderzoeksbureau Strabo, ga uw gang.

Inspreker de heer '...': Als het goed is, wil ik nog een paar dingen vooraf zeggen. Als dat mag, voorzitter.

De voorzitter: Ook goed. Het mag. Ik dacht, dat u dat erna zou doen. Maar doet u het vooraf.

Inspreker de heer '...': Wat ik eigenlijk wou zeggen, ik vertegenwoordig hier de ... Oh, jij wou nog wat zeggen, of ...

De voorzitter: Ik vergeet nog even het namenrondje. Dat krijg je inderdaad als je met duizend dingen tegelijk moet denken. Ik begin aan mijn linkerhand.

De heer Van der Kruijff: Wim van der Kruijff, CDA.

De heer Van Leeuwen: Van Leeuwen, Fractie van Leeuwen.

De heer Kolkilic: Masum Kolkilic, Dordtse DENK.

De heer Kleinpaste: Gert Jan Kleinpaste, Gewoon Dordt.

Mevrouw De Groot: Megan de Groot, Beter Voor Dordt.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter Voor Dordt.

De heer De Heer: Robert de Heer, ChristenUnie/SGP.

De heer De Feijter: Bart de Feijter, ChristenUnie/SGP.

De heer Verwaaijen: Jeroen Verwaaijen, Strabo.

De heer Caspers: Milan Caspers, Strabo.

De heer Oostlander: Steven Oostlander, onafhankelijk voorzitter van de werkgroep.

Mevrouw Simon-Van Waardhuizen: Clarice Simon-Van Waardhuizen, Fractie Van Waardhuizen.

Mevrouw Kruger: Kitty Kruger, GroenLinks Dordecht.

Mevrouw Pichel: Ruby Pichel, Forum voor Democratie.

De heer Den Heijer: Rolin den Heijer, Dordtse VVD.

Mevrouw Van Poppel: Denise van Poppel, commissiegriffier.

De voorzitter: En ik ben Ronald Portier, uw voorzitter. Daarmee geef ik dan nu het woord aan de heer Oostlander.

De heer Oostlander: Dank u wel, voorzitter. Excuses, ik was niet helemaal scherp. Ik ben voorzitter geweest van deze werkgroep, omdat de raad een onderzoek heeft gevraagd naar winkeltijden sluiting en behoefte had aan een onafhankelijk voorzitter. Laat zien dat het een heel moeilijk en gevoelig onderwerp is in deze stad.

En met dat in het achterhoofd zijn wij met een groep raadsleden, veel daarvan zitten hier nu bij, aan de slag gegaan. En wat wij de hele tijd gedaan hebben is die onafhankelijkheid de hele tijd benadrukken. Dus wij hebben als collectief de hele tijd gewerkt, gezamenlijk gezocht naar een goeie onafhankelijke partij die ons inhoudelijk kon adviseren. Dat is bureau Strabo geworden. Meerdere offertes gevraagd, met dit bureau uiteindelijk samengewerkt. Geholpen die vragen scherp te krijgen, getoetst op hoeveel enquêtes worden er uitgezet, hoeveel mensen worden er gesproken om zo die kwaliteit te borgen. Ik denk dat er inhoudelijk een degelijk stukje werk ligt. En we hebben interne discussies gevoerd van, moeten wij nog de raadsleden van een advies voorzien? Als je nou dat onderzoek leest, zit er nou een richtinggevende uitspraak in of gaan wij dat doen? Toen hebben we gezegd, nee, dat is niet de opdracht. Dat is denk het belangrijkste, voorzitter, om hier even te benadrukken. We hebben ons echt heel dicht bij de opdracht gehouden en het is, doe er onderzoek naar. Dat hebben we gedaan. Wat er nou in het rapport staat, daar kunnen we, dadelijk krijgen we een toelichting en dan kunnen we feitelijke vragen over stellen. Maar de werkgroep heeft er dus als werkgroep

geen mening over en ook geen advies voor richting de raad. Dat wou ik effe vooraf zeggen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Verwaaijen om het rapport toe te lichten.

De heer Verwaaijen: Ja. Even kijken, hij doet het. Even over het onderzoek. We hebben vijf onderzoeken gedaan onder ondernemers, werknemers, bewoners in Dordrecht, bewoners in de randgemeenten en dagjesmensen. Ondernemers zijn, onder de zevenhonderdzeventien ondernemers in Dordrecht zijn vierhonderddrieënzestig enquêtes opgehaald. Dus er is een respons van vijfenzeestig procent, dat is een prima resultaat. Onder de werknemers. We hebben alleen dus bedrijven met, die personeel hadden, daar hebben wij QR-codes uitgedeeld. Konden ze online een enquête invullen. Daar hebben er honderddrieënzeventig meegedaan, omdat dat nogal verspreid was over, bij de ene bedrijf gingen ze wat fanatieker achteraan dan bij de ander. Hebben we dat ook nog gewogen naar branche en omvang om te kijken hoe dat, om het representatief te houden. Bij de ondernemers hebben we het ook gewogen, want naar branche en winkelgebied. Stel, één van de twee supermarkten deed mee in een winkelgebied, dan hebben we dat opgehoogd met de factor twee. Zo hebben we een redelijk representatief beeld gekregen. De bewoners van Dordrecht zijn in de verschillende winkelgebieden verspreid over Dordrecht, bevraagd. Negenhonderdvijfendertig enquêtes. Ook trouwens een goeie respons met het, men werkte prima mee. De randgemeenten. We hebben in Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, Hendrik-Ido-Ambacht en 's-Gravendeel, in iedere plek minimaal honderd enquêtes afgenomen en daar ook mensen bevraagd. Dat hebben we ook weer gewogen naar aantal huishoudens en postcode. Tenslotte zijn de dagjesmensen in de binnenstad van Dordrecht op de zondag bevraagd, op twee zondagen. Nou, wat zijn de hoofdpunten? Even kijken, dit gaat per tweeën blijkbaar. Oké. Vijfenvijftig procent van de ondernemers maakt gebruik van de koopzondag. Dan is er wel een groot verschil tussen de eenmanszaken, is maar tweeënveertig procent. Het grootwinkelbedrijf, dat is ruim tachtig procent die iedere zondag open is.

Nou, wat is de belangrijkste motivatie om open te gaan? Omzet en service aan de klant. Wat is de belangrijkste motivatie om dicht te blijven? Het belang van de zondag als rustdag. De werknemers. Daarvan, die meegedaan hebben in een onderzoek, daarvan heeft zestig procent wel eens of regelmatig op zondag gewerkt en veertig procent dus niet. Nou, het gebruik maken van de koopzondag. Achtenzeventig procent van de Dordtse consumenten maakt gebruik van de koopzondag in Dordrecht en eenendertig procent van de consumenten in de randgemeenten komen naar Dordrecht. Dat kan één keer per jaar zijn, maar het kan ook regelmatig zijn. Want nou ja, van de Dordtenaren maakt tweeëndertig procent iedere week gebruik van de koopzondag en tweeënvijftig procent doet dat minimaal twee keer per jaar, per maand. Dus dit is wel, de koopzondag wordt wel goed gebruikt. Gekeken is ook van nou, in hoeverre is die koop, die zondag opening, is dat nou substitutie van een andere dag of is het extra? Het is ook heel vaak een extra moment om te winkelen, achtenvijftig procent van de Dordtse gebruikers. Dus die zondag opening leidt ook daadwerkelijk tot meer winkelbezoek. Het is niet zozeer, dat het ten koste gaat van andere dagen. Verder geldt dat '...' na de opening supermarkten, food en zo, supermarkten zijn bijna allemaal open op zondag.

Kledingzaken zijn dat in veel mindere mate. Vervolgens is gevraagd van nou, welke tijden zou u wensen op de zondag, op de koopzondag? Dan gaf een deel aan van nou, ik wil helemaal geen zondag. Dat is de blauwe balk. Dan de rode balk is van, ik wil meer uren en dat is dan eerder open of langer open. Over het algemeen was het vooral eerder open en langer open speelde eigenlijk een hele beperkte rol. Of, houden wat we nu hebben, dus dezelfde uren. En een deel wist het niet. Nou, bij de ondernemers wist iedereen het, want het percentage weet niet, geen mening lag hier op nul procent. Dus iedereen heeft daar wel een mening over. Bij de bewoners en de bewoners in de randgemeente is dat, heb je wel bepaald percentage die daar geen mening over heeft. Dus uiteindelijk, vijfendertig procent van de ondernemers wil dus meer uren. En eenenveertig procent zei van nou, ik heb, ik vind het in principe, die gelijke uren vind ik, is, heeft voor mij de voorkeur. Een ongeveer dezelfde verhouding zie je bij de bewoners voor Dordrecht en bij de randgemeenten is de behoefte aan die extra openstelling is weer kleiner dan onder de bewoners voor Dordrecht of de ondernemers. Dagjesmensen, die waren juist een kleine meerderheid voor extra uren. Vervolgens is ook, er zijn ook twee scenario's voorgelegd. Oh sorry, dan moet ik even doorklikken. Het één, eerste scenario was van, alle koopzondagen mogen de winkels open zijn tussen zes en tien uur, dus dat is een vrijwel onbeperkte openingstijd. Nou, dan zie je dat het aantal voorstanders achterblijft bij het aantal tegenstanders. Dus eigenlijk gewoon een meerderheid wil niet, dat de winkels echt van zes tot tien open zijn, zoals bijvoorbeeld in Breda het geval is, of in Rotterdam het geval is. Het tweede scenario wat voorgelegd is, alle, koopzondagen mogen de winkels open zijn tussen tien en zes uur. Dan zie je opeens, dat er een meerderheid voor die vervroegde opening is. Achtenvijftig procent van de ondernemers, maar vierenzestig procent van de bewoners. Nou, bij de randgemeenten zie je ook een kleine over, klein deel voor, meer voor dan tegen. Dat geldt ook zeker voor de dagjesmensen.

De heer De Heer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer De Heer.

De heer De Heer: Kleine verduidelijkingsvraag. Ik hoor, sorry, ik ben even uw naam ...

De heer Verwaaijen: Jeroen Verwaaijen.

De heer De Heer: De heer Verwaaijen noemde dat de ondernemers. Deze slide duidelijk te zien is, dat er inderdaad in meerdere mate, dat ze nu, u gebruikt het woord voor zijn. Alleen als ik kijk naar de stellingen die bovenaan staan, dat ze zeggen, ze mogen open zijn. Dus het is volgens mij ook een verschil in als ik het document lees in wat de ondernemer zelf wil en wat de ondernemer zou toelaten. Nou, ik noem het meer, omdat u die woorden net gebruikte. Dus even ter verduidelijking van de stellingen bovenaan.

De heer Verwaaijen: Nee, maar dat is heel terecht dat u het zegt, want dat is exact wat in deze slide naar voren komt. Eenentachtig procent van de ondernemers geeft aan zelf gebruik te maken van de verlenging of geen bezwaar te hebben tegen het feit dat anderen dat doen. Dus negentien procent is, heeft, is erop tegen en vierentwintig procent zegt, geeft aan dat ze er zelf gebruik van gaan maken. En zeventig procent zegt, dat ze er geen gebruik van maken.

De voorzitter: Mijnheer De Heer, kunt u de vraag misschien even opsparen of is het heel kort aan verduidelijking?

De heer De Heer: Ik kan hem ook opsparen tot het einde van. Alleen, ik was inderdaad gewoon heel nieuwsgierig naar een van de cijfers die er staat. Omdat wij daar ook wel flink op hebben, is het inlezen. Omdat cijfers ja, best wel moeilijk te interpreteren zijn soms, soms ook goed geclusterd worden natuurlijk met bepaalde conclusies. Dus even, als ik de vraag mag stellen, als dat oké is van de voorzitter? Dan zou ik hem toch graag stellen.

De voorzitter: Heel kort dan.

De heer De Heer: Nou, het gaat puur over die eenentachtig procent. Omdat die zoals het er nu staat, eenentachtig procent van de ondernemers zal zelf gebruik maken van een verlenging of geen bezwaar dat anderen dat doen. Dat lezen we ook op pagina zesenvoertig van het draagvlak onderzoek. Tegelijkertijd zien we ook, dat dat percentage van eenenvijftig of eenentachtig procent is opgebouwd uit, vijftenvijftig procent is natuurlijk het leeuwendeel van dat aantal. De definitie van die vijftenvijftig procent is, ik zou er geen gebruik van maken, maar ik heb geen bezwaar tegen als andere winkels open zouden zijn. Dus die vijftenvijftig procent die eigenlijk zelf zegt, inderdaad het stukje geen bezwaar, die lees ik terug. Maar tegelijkertijd zeggen ze ook, want dat is ook die vijftenvijftig procent, ik zou er zelf geen gebruik van maken. Ik vraag me even af in hoeverre dat we dat dan hè, als je als leek misschien niet het hele stuk hebt gelezen en deze zin leest, doet het dan recht aan die vijftenvijftig procent als onderdeel van die eenentachtig procent die ook zegt, maar ik zou er zelf geen gebruik van maken? Terwijl dat er nu staat als samenvatting, ik zou er gebruik van maken of geen bezwaar. Ik heb het idee, dat dat misschien geen, niet helemaal recht doet aan dat percentage.

De heer Verwaaijen: Ja, nou, in mijn ogen wel, omdat je die twee bij elkaar. Je geeft in ieder geval aan, dat negentien procent het absoluut niet wil. En de rest geeft aan van oké, het is of, ik wil er gebruik van maken of ik zeg, ik maak er geen gebruik van. Om allerlei redenen, maar ik heb er geen bezwaar tegen als anderen daar gebruik van maken. Nou, dat vind ik toch wel, vind ik logisch dat je dat bij elkaar optelt.

De heer De Heer: Ja, voorzitter. Wat ons betreft, vonden we het toch wel belangrijk om aan te geven dat als je inderdaad naar de optelling van die eenentachtig kijkt, omdat het anders inderdaad, we hebben weinig tijd, een document is honderdvijfentwintig pagina's lang. Dat we met elkaar ook goed kijken van, hoe zijn die cijfers opgebouwd? Dat wij dus in ieder geval heel opvallend vinden, dat als we het over die eenentachtig hebben, dat we het ook duidelijk moeten stellen met elkaar dat dat vijftenvijftig procent is die niet alleen zegt, ik heb geen bezwaar, maar dat vijftenvijftig procent dus ook zegt, ik zou er dus zelf geen gebruik van maken. Dat komen we dan, in deze samenvatting zien we dat niet zo terug.

De heer Verwaaijen: In feite is het zesenzeventig procent geeft aan, dat ze er geen gebruik van gaan maken. Dus vierentwintig procent wel.

De heer De Heer: Helder.

De voorzitter: We komen een beetje in herhaling. Dus ik stel voor, dat de heer Verwaaijen doorgaat met het verhaal.

De heer De Heer: Dank u wel.

De heer Verwaaijen: Zeventig procent zegt, ik ga er geen gebruik van maken en zes procent weet het nog niet. Dus daar zit het verschil tussen die vierentwintig en zeventig. Maar we hebben alle tijd om vragen te wandelen. Nou, waarom ook, waarom die verlenging? Ook weer zelfde argumenten, meer omzet en service aan de klant. En waarom niet? Is ook weer het belang van de zondag als rustdag, als belangrijkste argument. Nou, in hoeverre gaan mensen er gebruik van maken? Of zeggen er gebruik van te maken. Want het is altijd gewoon, het is nog geen proven gedrag. Drieënveertig procent van de Dordtenaren en zesentwintig procent van de inwoners in de randgemeenten geeft aan gebruik te zullen maken van die verlenging. Maar dat kan één keer per jaar zijn, dat kan ook iedere week zijn. Dat en dat leidt, in drie procent van de gevallen geeft men aan, dat dat dan tot meer bezoek leidt en dat ten koste van online winkelen of een winkelbezoek elders. Dat was deze. Ja, en dan even nog de zondag als rustdag, hoe belangrijk vindt men dat? Ja, dan zijn er wel nodige verschillen. Er is, bij de ondernemers is acht, vindt achtendertig procent het belangrijk of zeer belangrijk, bij de bewoners tweeëndertig procent. In de randgemeenten ligt dat weer, nog iets hoger, dan ligt dat op negenendertig procent. En voor de dagjesmensen is het weer iets minder belangrijk, zesentwintig procent. Maar die zijn ook op zondag in Dordrecht, is, het lijkt mij dan ook vrij logisch dat ze daar iets minder verschil of belang aan hechten. Nou, ik denk dat ik ruim binnen de tien minuten gebleven ben. Dus als u vragen heeft, dan brand los.

De voorzitter: Wie heeft een vervolg? Ik zie de vinger van mevrouw Kruger, ga uw gang.

Mevrouw Kruger: Ja, voorzitter. Ja, ik heb wel wat vragen. Met name ook over de vorige slide over omzetverhoging, service aan de klant. Ik heb namelijk, in het hele onderzoek heb ik ook nog ja, opmerkingen van zowel ondernemers, maar ook bewoners en dergelijke gelezen. En dan zal, is het leuk omzetverhoging. Want we zijn meer open, dus er komen meer mensen de winkel binnen. Ik heb zo mijn vraag. Is daar ook nog naar gekeken, winkelbezoek betekent dat omzet? Moet ik altijd denken, kijken, kijken, niet kopen. Ik bedoel, het is leuk dat je de winkel inkomt, langsloopt, maar wat geef je uit? En dan de berekening naar die extra omzet. Je kan langer winkelen. Maar ik heb vijftig euro, die geef ik dan uit op die of die vervroegde openingstijd of op zondag, maar maandag en dinsdag is die vijftig euro toch echt verdwenen. Dus voor grootwinkelbedrijven snap ik misschien, ik weet niet of dat zo werkt, dat dat misschien tot omzetverhoging leidt. Maar voor het midden- en kleinbedrijf waar mensen toch echt ook maar, kijk, dat brood, dat koop je iedere week misschien wel vier keer in de week. Maar dat horloge wat je misschien wil gaan hebben in het klein midden, dat geef je maar één keer uit. Dus hoe zitten die verhoudingen met groot, het grote, de groothandels, de grote bedrijven, supermarkten en het klein-, middenbedrijf? En dan ook ja, de omzet van, is dat ook zo dat dat meer omzet genereert?

De heer Verwaaijen: Nou, kijk, in zoverre lijkt het, de extra omzet die we berekend hebben, die is heel beperkt hè. Dus het is niet, het zijn geen gigantische bedragen. We hadden het berekend op één à twee ton op jaarbasis en als je kijkt naar totale omzet Dordrecht, die ligt op vijfhonderdvijftig miljoen. Dus dan heb je het over een hele

minimale extra. Er is sowieso, impulsaankopen heb je, iemand heeft opeens zin om iets kopen. Die krijgt dan de ruimte om dat te doen en daar profiteert ook de horeca van. Dus daar heb je wat extra omzet van. Het gaat ook voor die dagjesmensen die hier dan zijn in de ochtend. Wij hebben ook desk research gedaan, er is ook gekeken naar het druktebeeld. Gewoon in de ochtenduren, dat is tussen tien en twaalf op zondagochtend. Nou, dan blijkt dat er in Dordrecht al heel veel mensen rondlopen. Als je dat vergelijkt met ook steden die ook een koopzondag hebben als Breda en Rotterdam, dat er al wat draagvlak is. Dus daar heb je dan wat omzet uit. En verder is het service naar de klant. Het verhaal ook van Sterrenburg is, dat men om twaalf uur daar voor de deur staat, omdat ze al graag willen winkelen.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, even een korte opmerking daarop. Want kijk, u noemt Sterrenburg twaalf uur voor de deur. Dat is met name voor het grootwinkelbedrijf, voor de Jumbo die daar is. En als ik in de binnenstad, u heeft het over draagvlak, maar tegelijkertijd heeft u het over van, impulsaankopen. Ik lees ook in opmerkingen van zowel winkeliers al of van bedrijven, als van inwoners en van bezoekers van de stad, ruimere openingstijd is ook verspreiding van de bezoekers en is niet per se meer verkopen. En ja, ik worstel echt met van, de cijfers die allemaal bij elkaar opgeteld worden. Ik werd eigenlijk een beetje getriggerd door wat de heer De, de heer De Heer vind ik altijd zo, net allemaal noemde. Van, het is maar net of je één en één is drie of vijf en vanuit welk perspectief dat je het bekijkt. De opmerkingen die ik nu maak ja, vind ik dan toch wel ingewikkeld om dat dan een plaatsje te geven. En ook, u noemt draagvlak. Ik weet niet of draagvlak één en één bij elkaar optellen is.

De voorzitter: Kunt u daarop reageren? Is niet echt een vraag, maar ...

Mevrouw Kruger: Ik zal het even '...' stellen. Is dat een, is dat draagvlak of wat is precies nou draagvlak?

De heer Verwaaijen: Ja, je hebt twee vormen van draagvlak. Dit is gewoon, er zijn, er lopen potentiële klanten rond, laat ik het zo zeggen. Dat is dan het draagvlak. Het is niet zo, je kan ook draagvlak, voor een besluit is er een meerderheid voor of tegen, dat is weer een ander soort draagvlak. Dus we hebben het over twee soorten draagvlak. Als het doel moet zijn, dat er heel veel extra omzet gegenereerd moet worden. Ja, dan ja, dat wil niet zeggen dat een verlenging daartoe toe leidt. Het is vooral service aan de klant. Mensen willen graag wat eerder winkelen. Of zij nou ...

De heer Oostlander: Voorzitter, als ik mag aanvullen. De opdracht voor de werkgroep was, onderzoek of er draagvlak voor is. Daarvoor zijn vijf onderzoeken gedaan en zijn honderden mensen gesproken. De vraag was niet, reken uit hoeveel extra omzet het genereert. Het zit er wel bij, het is niet veel. Maar we hebben gewoon gekeken, wat vinden mensen daarvan? Dat antwoord is er.

De voorzitter: Ja, zijn iets van drieëntwintighonderd mensen ondervraagd in verschillende groepen, heb ik berekend. Dus dat is in ieder geval redelijk representatief. De heer Kruijff.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, ik heb twee vragen als het mag.

De voorzitter: Nou, vooruit.

De heer Van der Kruijff: Vooruit, vooruit, vooruit. Voorzitter, één vraag. Ik probeer twee tabellen die in het onderzoek staan, ook in samenhang te zien. Eén vraag was, naar welke winkels gaat u vooral op zondag, gaat over de branchering, gaat u vooral op zondag? Dan blijkt van alle ondervraagden, dat zeventig procent naar de supermarkt gaat. En van alle andere branches komt er geen één boven de vijftientig procent. Dus het gaat dominant over supermarkten. En ergens anders lees ik, dat gaat over de winkelgebieden, in welke winkelgebieden gaat u op zondag? En dat is binnenstad, zevenenveertig procent, voor de rest komt er ook geen ... En voor de rest komt er ook geen één enkele andere wijk boven de vijftientig procent uit. Dat probeer ik in samenhang te begrijpen. Want ik denk, in de binnenstad ga je toch niet primair naar de supermarkt. Ja, ik snap wel dat daar ook een supermarkt is, maar de meeste mensen gaan in de wijken naar supermarkten. Tenminste, ik snap die dingen in samenhang niet. Daar zou ik graag, misschien heeft u daar een toelichting op. De ene tabel staat trouwens op pagina veertien en de andere twee pagina's later op pagina zestien, mocht u ze zoeken. En waar u in uw presentatie niet op ingegaan ben, maar waar ik wel benieuwd naar ben. Want we hebben natuurlijk al die cijfers gehad en hoe het in elkaar zit.

Maar in het rapport lees ik onderaan pagina tien, de overall conclusie, dat er geen meerderheid is die aangeeft dat het vervroegen naar tien uur gewenst is, zowel bij ondernemers en als bewoners. Kunt u mij vertellen, hoe u tot die conclusie gekomen bent?

De voorzitter: Twee duidelijke vragen.

De heer De Kruijff: Ja, voorzitter, het gaat over twee tabellen. Op pagina zestien staat een of tabel en pagina veertien. Pagina veertien gaat over de wijken waar mensen hoofdzakelijk naartoe gaan. Dat is de binnenstad zevenenveertig procent en alle andere wijken onder de vijftientig procent, te beginnen met Sterrenburg op vierentwintig. Nou, dat begrijp ik. Maar verderop staat er, als je naar de branchering kijkt, dat zeventig procent 's zondags en dat is pagina zestien, naar een supermarkt gaat. Alle andere percentages, bijvoorbeeld modewinkels is maar vierentwintig procent. En als je nog verder kijkt, boekwinkels, bouwmarkten, woonwinkels, antiekwinkels. Nou, dat haalt de tien procent nog niet. Ik snap, als je nou kijkt wat er in de binnenstad zit. Ik denk, daar zitten hoofdzakelijk al die winkels met die lage percentages. Dus wellicht kunt u eens toelichten, hoe die twee tabellen zich tot elkaar verhouden.

De heer Verwaaijen: Nou, die vraag is gesteld. Dit, die vraag is niet gesteld, welke winkels gaat u vooral op zondag? Nee, in de binnenstad is, naar welke winkels gaat u vooral op zondag in Dordrecht? Dus in Sterrenburg gaat men, gaat naar Jumbo bij wijze van spreken. Dus het is niet gericht alleen op de binnenstad.

De heer De Kruijff: Voorzitter, mag ik even één vraag stellen, om te checken of ik het goed begrepen heb?

De voorzitter: Kijk even of u dat goed begrepen heeft.

De heer De Kruijff: U zegt, in de binnenstad. De mensen gaan voor, zevenenveertig procent voor de mensen die naar de winkel gaan, die gaan naar de binnenstad?

De heer Verwaaijen: Nee, de eerste vraag is, naar welk winkelgebied gaat u? Kan je de binnenstad, Sterrenburg op zondag. Nou, dan blijkt de binnenstad heel favoriet zijn. Maar als je dan vraagt naar en als je dat allemaal bij mekaar optelt, kom je ook al dik boven de honderd procent uit. Men gaat ook naar meerdere gebieden. En naar welke winkels gaat u vooral op zondag? Nou, dat is dan ja, toch de supermarkt. Ja, dat vind ik niet zo'n rare uitkomst eerlijk gezegd. Maar dat is niet alleen, dat is niet, de vraag is niet, naar welke winkels gaat u in de binnenstad? Maar naar welke winkels gaat u, bezoekt u op zondag? Dat kan ook gewoon de supermarkt om de hoek zijn, die dan ook is op zondag. Ja, ik, is het helder of niet? Of is het ...

De heer De Kruijff: Nou ja, je zou verwachten als er heel veel mensen naar een supermarkt gaan op zondag, dat de percentages in de wijken veel hoger zijn. Want daar gaan ze voornamelijk. Maar dat is misschien de verkeerde verwachting die ik dan heb.

De voorzitter: Ik denk ...

De heer Verwaaijen: De frequentie zit er ook niet in, iedereen bezoekt wel eens een keer ...

De heer De Kruijff: Maar goed, ik denk, u kunt toelichten wat u kunt. Als dit het is, dan doe ik het daarmee. En een andere vraag was, hoe ...

De heer Verwaaijen: Wacht even, heel even, dan ga ik even ... Hele slimme opmerking van mijn collega ter linkerzijde, Milan. Kijk, er staat, er is gevraagd, welk winkelgebied bezoekt u? Heel Dordrecht komt wel eens een keer op zondag naar de binnenstad, maar soms, maar niet heel Dordrecht gaat naar Sterrenburg. Maar wel mensen in Sterrenburg, die gaan misschien wel iedere zondag naar Sterrenburg. Dus dat, die frequentie, die zit er niet in die tabel en daardoor krijg je het verschil. Het zegt niks over het aantal bezoeken, kan best zijn dat er meer mensen naar Sterrenburg gaan op zondag dan de binnenstad.

De heer De Kruijff: Voorzitter, dan nog één keer, dat ik het goed begrijp. Dus zevenenveertig procent binnenstad betekent, dat van de ondervraagden iedereen in een jaar wel eens een keer op zondag in de binnenstad is gaan winkelen?

De heer Verwaaijen: Dat kan. Maar dat kan ook iedere zondag zijn, maar het kan ook één keer, ja.

De heer De Kruijff: Maar dan zegt dat toch weinig over de behoefte, als mensen ook maar één keer per zondag. Goed, dat is mijn interpretatie. Dat moest ik nog niet doen.

De heer Verwaaijen: Die die frequentie zit er volgens ... Nou ja, goed. De tweede vraag.

De heer De Kruijff: Ja, of u kunt uitleggen hoe u, want dat heeft u in uw presentatie niet gedaan, hoe u tot uw conclusie gekomen bent? Onderaan pagina tien staat namelijk, dat er geen meerderheid is die aangeeft dat vervroegen naar tien uur gewenst is, zowel bij

ondernemers als bewoners. Want dat is u toch ook, overall eindconclusie waar u ongeveer mee afsluit onderaan pagina tien.

De heer Verwaaijen: Ja, de conclusie is duidelijk. Bij de open vraag, als je kijkt naar de antwoorden van de open vraag naar de openingstijden op zondag, is er geen meerderheid die aangeeft dat het vervroegen naar tien uur gewenst is. Dat lijkt me heel helder.

De heer De Kruijff: Oh, voorzitter, dus daarmee is het antwoord op één vraag. Want een overall conclusie, dat deed bij mij verwachten dat je denkt nou, we hebben heel veel cijfers met elkaar in de blender gegooid en onderaan komt er dan uit dat dit de conclusie is. Maar het is ...

De heer Verwaaijen: Nee, maar vervolgens ga ik door op pagina elf met andere conclusies. Dus u pakt nu deze eruit, maar vervolgens komen de andere conclusies er achteraan. Dus dat, als u dit als de overall conclusie beschouwt, dat is het niet. Dan moet u de volgende punt op pagina elf natuurlijk ook meenemen.

De heer De Kruijff: Helder, dank u.

De voorzitter: Tevreden, de heer Kruijff? Andere vragen? Is iedereen uitgevraagd? Ik zie de hand van de heer De Heer.

De heer De Heer: Ja, voorzitter. Ik had een vraag over het woord draagvlak. Ik zat er gewoon heel lang over na te denken. We hebben een draagvlak onderzoek. Ik ben even gaan nadenken, waar hebben we het dan over? Een draagvlak, letterlijke definitie van draagvlak in de Van Dale is, steun. Vervolgens komen natuurlijk heel veel cijfers langs. En nou ja, goed, ik blijf er even bij, dat die eenentachtig wat vertekend beeld is. Als je die andere weg zou laten, zou je een andere conclusie trekken. Want vijftig van die eenentachtig is, ik zou er geen gebruik van maken, maar ik heb geen bezwaar. Dan heb ik het eigenlijk over die groep, die vijftig procent van die eenentachtig, ik ga er geen gebruik van maken, we hebben geen bezwaar. Is dat, interpreteert u dat als onderzoeker ook als draagvlak? Als we het hebben over draagvlak, is steun. Is de groep vijftig procent van dat aantal ga er geen gebruik van maken maar ik heb ook geen bezwaar, is dat draagvlak?

De heer Verwaaijen: Ja, in mijn ogen wel. Want als je er tegen bent, dan ben je er tegen. En als je geen bezwaar hebt dat anderen daar wel gebruik van maken, dan vind ik dat je daar ... Kijk, als je er tegen bent, dan zeg je van nee, ik wil het niet. En als je zegt van ja, ik wil daar geen gebruik van maken, maar als anderen dat wel willen ja, dan zijn ze vrij en dan heb ik daar geen moeite mee. Dat, ja, dan vind ik dat wel draagvlak.

De heer De Heer: Voorzitter, dan een vervolgvraag misschien dan vanuit de definitie van steun. Want we hebben natuurlijk over een groep die bepaalde manier een neutraliteit uitspreekt, zegt van ja, geen bezwaar, maar voor mij hoeft het niet. Hoe ziet u dat als we het vanuit het, de definitie van draagvlak met betrekking tot steun, dat bekijken. Blijft dat dan overeind?

De heer Verwaaijen: Ik kan u niet volgen, sorry. Maar dat ligt geheel aan mij, maar ...

De heer De Heer: Waar ik mee begon, voorzitter is dat als we het hebben over draagvlak, dat we het hebben over steun. En ik ben dan aan het nadenken, waar vind ik in dit document, in dit onderzoek, in al deze conclusies en optelsommen steun voor een verruiming van uren? Dan hebben we het inderdaad over het aantal van vijftig procent van ondernemers die zegt, ik zou er zelf geen gebruik van maken, maar ik heb ook geen bezwaar. En dan is mijn vraag aan u inderdaad, interpreteert u dat als steun?

De heer Verwaaijen: Ja, nogmaals ja, dat interpreteer ik als steun, omdat men niet tegen is. Als je niet tegen bent, ja, dat lijkt me vrij, voor mij is het vrij simpel maar ...

De voorzitter: Ik, ja, het gevaar of wat ik zelf wat ga zeggen. Het maakt natuurlijk uit of je aan mensen vraagt, heb je er behoefte aan. Nou, dan komen we bij de conclusies op pagina tien, die de heer Kruijff aanhaalde. Of heb je daar geen bezwaar tegen? Ja, daar antwoorden mensen gewoon anders op hè, dus. Wie heeft er nog een andere vraag? Ik denk dat wij deze discussie niet meteen gaan komen.

De heer Verwaaijen: Ik wil nog even één toelichting geven. Kijk, als mensen vanuit overtuiging of vanuit hun eigen bedrijfsvoering zeggen van nou, voor mij is het niet rendabel, maar ik heb er ook geen last van. Of ik vind, ik heb er, het doet me ... Als iemand anders wel open wil zijn, dan be my guest. Want dat is eigenlijk het verhaal. Dan interpreteer ik dat gewoon als steun. Anders als je zegt en ik vind ook heel legitiem als je zegt als ondernemer van ja, zij zijn open en dat kost mij omzet en ik, voor mij is het niet rendabel, dus ik wil het niet. Nou en dan hebben ze alle vrijheid gehad om dat te melden.

De voorzitter: Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Ja, ik heb ook nog een vraag dat op bladzijde twaalf. Daar staat dan, wordt het, nee. Eerst bij wordt het nee. Eerst bij tien, bij de open vraag naar gewenste openingstijden is er geen meerderheid die aangeeft dat vervroegen naar tien uur gewenst is, zowel bij ondernemers als bewoners. Maar wordt echter het scenario open op zondag van tien tot zes voorgelegd, dan is er een meerderheid voor dit scenario, zowel bij ondernemers als bewoners. Ik vind dat zo van, heb je trek in taart of zo en weet ik veel wat? Nee? Maar als je, als ik het je nu geef, oh ja, dan geef het dan maar wel. Ik vind het een beetje, ik snap niet zo goed wat ik hieruit moet leiden. Ik vind het zo tegenstrijdig of ja, is het tegenstrijdig of? Het is niet duidelijk voor mij. De ene kant zeggen ze, als je vraagt, heb je er behoefte aan? Nou, nee. Maar wil je het hebben? Ja, dat is goed. Ik snap het niet. Of ...

De voorzitter: Wilt u dat aanvullen?

De heer De Feijter: Een aanvullende vraag. Klopt het dat ik in het onderzoek niet de, tussen die twee verschillende scenario's die is voorgelegd, daarbij is dus niet het scenario de huidige openingstijden, voorgelegd? Heb ik dat goed begrepen?

De heer Verwaaijen: Dat was een optie, een antwoord optie. Gewoon dezelfde tijden, dat was een van de opties binnen het scenario.

De heer De Feijter: Oké. Daarvan heeft dus een meerderheid gezegd, we willen het liefst de huidige tijden. Maar als die, als dat geen optie meer is en we houden twee opties over vanaf tien uur of vanaf wat was het, vanaf acht uur, dan liefst tien uur. Begrijp ik dat goed?

De heer Verwaaijen: Er is nou, het is op twee manieren gevraagd. Eerst zie je een open vraag van nou, zondag. Wat zouden, wat is de exacte formulering, willen?

De heer Caspers: Op welk tijdstip vindt u, dat de winkels op koopzondagen open mogen gaan? En we hebben hem ook met een sluiting en een combinatie dus van beide. Volledig open.

De heer Verwaaijen: Ja en dat is, daarnaast ...

De heer Caspers: Daarnaast zijn er twee scenario's voorgelegd, gesloten.

De heer Verwaaijen: Dat is dan veel, die scenario's zijn veel specifiek gevraagd. Van oké, stel winkels gaan tussen tien en twaalf open, wat vindt u daarvan? En de één zegt van, ik wil daaraan meedoen. En de ander zegt van ik niet, maar ik vind, ik heb er geen bezwaar tegen dat anderen open zijn. Of, ik heb er bezwaar tegen dat het, dat ze vroeger opengaan.

De heer De Feijter: Ja, precies. En voorzitter, dan dus over die twee scenario's. Daarbij zat dan dus niet de optie, de huidige winkeltijden, want dat ging namelijk specifiek over uitbreiding.

De heer Oostlander: De opdracht was niet, onderzoek het draagvlak voor de huidige regeling. De opdracht was, onderzoek het draagvlak voor aanpassing van de regeling. Daar komen die twee scenario's vandaan. Die twee scenario's, die zijn gekozen, omdat het scenario's zijn die in andere steden weer veel worden toegepast. Dus dat is niet omdat wij dat hebben verzonnen van, hé, dat vinden wij geinige tijden. Nee, dit zijn gewoon tijden zoals andere die kennen. Zo zijn we daartoe gekomen. Het is wel een terecht punt, dat je het ook had kunnen meten hè, met hindsight. Maar je ziet dat vanuit die open vragen krijg je wel degelijk ook een, gewoon een heel goed genuanceerd beeld.

De voorzitter: Mevrouw, eerst maar even de heer Den Heijer, want die was nog niet aan de beurt zijn geweest.

De heer Den Heijer: Nou, zouden de onderzoekers iets meer kunnen vertellen over de combinatie bezoeken in de binnenstad? Je gaat naar de binnenstad om een winkelbezoek te doen en hoe slaat dat dan verder terug op je andere bezoeken in de binnenstad?

De heer Verwaaijen: Ja, nou ja, dat hangt af van de kwaliteit van de binnenstad hè. Hoe leuker het is en hoe meer er te doen is, hoe langer men blijft, hoe meer er besteed wordt. Niet alleen in de winkels, maar ook in musea en de horeca. Dus je ziet op de zondag doorgaans, dat het koopgedrag ook minder doelgericht is. Dus men blijft wat langer en combineert het nog meer met horeca. Of, horeca heeft de prioriteit en ze koppelen daar ook een winkelbezoek aan.

De heer Den Heijer: En heeft het dan van invloed, dat mensen dan ook langer blijven als de winkels bijvoorbeeld langer open zijn? Kun je dat uit dit onderzoek halen of is dat een aanname?

De heer Verwaaijen: Dat kan je niet hier uit het onderzoek halen. Maar het is wel een aanname, dat als er meer ruimte is, blijft men langer. Dus dat kan je wel verwachten, dat daar enige stijging van de verblijfsduur als gevolg zou hebben. Dan zou je als je dat zou willen weten, dan zou je voor- en nametingen moeten doen bijvoorbeeld in Brede Haven Rotterdam naar verlenging van de openingstijden. En ik weet niet of die cijfers er zijn, maar ...

De voorzitter: Beste mensen, ik heb nog drie minuten voor een vraag, want we moeten ook nog even bespreken van wat we verder met het stuk gaan doen. Ik zie alleen hand van mevrouw Kruger. Dus mevrouw Kruger, ga uw gang.

Mevrouw Kruger: Yeah. Ik zit toch nog even, wisten de ondernemers de uitkomsten van de bezoekers van de verruimde winkeltijden? Dat vraag ik, omdat nu wordt er gezegd als mensen zeggen ik ga niet, maar ik heb er geen bezwaar tegen, dus is er draagvlak voor. Zouden dan de ondernemers en dan heb ik het vooral om de kleine ondernemers, omdat ik die ook wel heb horen zeggen van ja, weet je, ik ben toch wel bang, ruimere winkeltijden, dus het verspreidt. Ik word op meer kosten gejaagd om open te zijn, maar mijn omzet zal waarschijnlijk niet zo stijgen. Het is even wat ik uit het, wat ik van opmerkingen heb gehoord.

De voorzitter: Kunt u tot de vraag komen?

Mevrouw Kruger: Ja, ja, ja. Van, zouden zij dan ook gezegd hebben van ja, we zijn wel voor verruiming, als ze wisten dat die mensen niet zouden komen?

De heer Verwaaijen: We hebben die onderzoeken gelijktijdig uitgevoerd, dus we konden niet de resultaat delen. Los van het feit, dat dat niet het plan was vooraf, maar dat laat ik even buiten beschouwing maar ...

De voorzitter: Goed, ik dank de heren Verwaaijen van Strabo en de heer Oostlander voor hun toelichting voordat onderzoek en hoe het gedaan is. We zitten even met de vraag, wat we hiermee doen hè. Op zich is het onderzoek gewoon uitgevoerd, we kunnen er gewoon kennis van nemen en het daarbij laten hé. Maar misschien zijn er fracties die de aanleiding hiervan zeggen van nou, de winkels moeten gewoon weer dicht op zondag. Of nee, we zien nu dat het heel belangrijk is om het uit te breiden. Wie kan ik daarover het woord geven? De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Ja, dit is een belangrijk onderwerp en ook wat je net ook ziet is, dat het ook een onderwerp is die niet op zich, op zichzelf staat. Want als mensen inderdaad een dagje gaan winkelen in de binnenstad, dan bezoeken ze ook de horeca en de evenementen. Dat lezen we ook terug in het in het onderzoek. Dus ons voorstel zou zijn om de resultaten van onderzoek en de duiding hiervan te bespreken, te betrekken bij de discussie over evenementen en het horecabeleid. En dat gaan we medio oktober volgens mij, in de commissie bespreken. Dus dat zou, scheelt tijd en ik begreep dat nou, dat we dat ook kunnen doen. Dus wie biedt? Zou ik zeggen.

De voorzitter: Anderen hierover?

De heer Katif: Voorzitter.

De voorzitter: Ik zie ...

De voorzitter: Anderen? De heer De Heer.

De heer De Heer: Ja, voorzitter, we vinden het gezien het onderwerp en ook na alle aandacht die eraan is gegeven specifiek ook voor dit onderwerp, ik vind het ook wel waardig om deze gewoon door te pakken. We snappen ook het voorstel van de heer Den Heijer, om hem mee te pakken bij een breder gesprek. Die inhoud kan natuurlijk altijd daarin mee worden genomen. Dat het wel recht doet aan het onderwerp om hem nou, in de commissie oordeelsvormend te bespreken.

De voorzitter: Dus ik heb drie mensen die eigenlijk zeggen nu al, oordeelsvormend bespreken samen met het evenementenbeleid, et cetera. Ik zie hier de heer ...

De heer De Heer: Dat is, correctie, voorzitter, niet hoe ik het bedoelde. Ik kan me voorstellen, dat deze inhoud prima ook kan worden besproken op een later moment. Op dat moment van het bredere gesprek. Maar we zouden deze ook graag specifiek oordeelsvormend willen laten terugkomen.

De voorzitter: Als afzonderlijk onderwerp?

De heer De Heer: Specifiek voor dit onderwerp, ja, het draagvlak onderzoek.

De voorzitter: Ik ga verder met inventariseren wat mensen ermee willen. En dan kom ik bij de heer Kolkilic.

De heer Kolkilic: Voorzitter, ik sluit me aan bij de heer Den Heijer.

De heer Kleinpaste: Kort en krachtig, ik sluit me ook aan bij het voorstel van de heer Den Heijer.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, ik snap dat het te maken heeft met de binnenstad. Niet primair overigens met horeca en ook niet met evenementen, want het gaat over winkels. Maar aangezien het ook gaat, we hebben het veel gehad over Sterrenburg en over wijken, dit gaat over de hele stad. Dus ik vind, dat we alle wijken in Dordrecht tekort doen als we dit alleen gaan bespreken bij de binnenstad. Dus daarom ben ik ervoor om het afzonderlijk te bespreken om recht te doen aan andere wijken.

De heer Van Leeuwen: Voorzitter.

De voorzitter: Andere geluiden?

De heer Van Leeuwen: Ik ben het eens met de vorige spreker en met de heer De Heer.

De voorzitter: Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Ja, voorzitter. Ja, ik zit even te twifelen, want op zich is het natuurlijk een mooi geheel. Terwijl aan de andere kant, ik denk niet dat je het zo één op één naast elkaar kan leggen. Want we hebben, ik zou bijna zeggen helaas, niet iedere zondag evenementen. Er zijn ook heel veel zondagen, dat er heel weinig te doen is en dan hebben we het wel over die verruimde winkeltijden.

Dus ik vind het was, ik zou het, volgens mij omdat je het puur over winkeltijden verruiming hebt, daar is toch een aardig bedrag aan uitgegeven om dat te onderzoeken. Om daar recht aan te doen, zou ik denk ik toch kiezen voor ja, gewoon dat onderzoek apart oordeelsvormend voor te leggen. Denk ik, ja.

De voorzitter: Mevrouw Waardhuizen.

Mevrouw Simon-Van Waardhuizen: Dank, voorzitter. Ja, ik sluit me eigenlijk aan bij de woorden van de heer Den Heijer. Ik ben wel voorstander voor een integrale benadering van dit onderwerp. Ook in totaliteit, in relatie tot evenementen horeca, die mijn inziens wel ook andere wijken raken, niet alleen het centrum.

De voorzitter: Ja, er zijn dus, nou, iedereen wil het in ieder geval besproken hebben. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Ja, dank u, voorzitter. Laat ik dan ook maar even een duit in het zakje doen. Ik sluit me aan bij de woordvoering van de heer Den Heijer.

De voorzitter: Ik heb een idee wat voor kant het opgaat. Ik stel voor, gewoon even bij je hand steken over te stemmen, het ene voorstel en het andere voorstel. Het eerste voorstel is, bespreken samen met evenementen in de binnenstad. Het andere is, om het afzonderlijk te bespreken. Wie is voor het voorstel van de heer Den Heijer? Eén, twee, drie, vier, vijf. Dan constateer ik, dat er een hele krappe meerderheid is om het te bespreken in samenhang met de binnenstad en de evenementen. En ik stel voor, dat dat dan de conclusie van deze bijeenkomst is. Tenzij iemand hier nog gaan uitsmijter over heeft? Ikzelf dacht alleen nog van, als we gewoon de winkels om vier uur dichtgooien, dan moeten mensen daarna allemaal naar het café. Dat kan, maar bij deze sluit ik de vergadering.

## **6 Agenderingsverzoek fractie CDA en ChristenUnie/SGP over Ruimte voor schoolgebouwen**

Voorzitter: mevrouw Pichel  
Commissiegriffier: mevrouw Van Poppel  
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:  
Dhr. Van Dam-Timmers (CDA)  
Mevr. Doeze Jager (CDA)  
Mevr. De Groot (BvD)  
Dhr. Den Hartog (GroenLinks)  
Dhr. De Heer (CU/SGP)  
Dhr. Kleinpaste (Gewoon Dordt)

Dhr. Portier (SP)  
Dhr. Schalken-Den Hartog (BvD)  
Mevr. Schnabel (PvdA)  
Mevr. Simon-Van Waardhuizen (Fractie van Waardhuizen)  
Dhr. Venderbos-Lambinon (PvdD)

Gemeente Dordrecht:  
Adviseur Onderwijshuisvesting: mevr. M. Kapel.  
Teamleider Vastgoed: dhr. M. Knijnenburg.

Arcade Dordrecht: mevr. L. Zwinkels en dhr. J. Hofkens (huisvestingsadviseur)

Portefeuillehouders: wethouder T. de Jonge.

De voorzitter: Een hele goede avond, dames en heren. We zijn vier minuutjes over tijd, maar dat mag de pret niet drukken. Welkom iedereen bij de commissie, het agenderingsverzoek van fractie CDA en ChristenUnie/SGP, ruimte voor schoolgebouwen primair onderwijs. Welkom iedereen en wethouder De Jonge, namens het college. Ik wil even voor het verslag een rondje maken van iedereen die hier zit en dan begin ik links van mij, ga uw gang.

De heer Portier: Ronald Portier, SP.

De heer Van Dam-Timmers: Jan van Dam-Timmers, CDA Dordrecht.

Mevrouw Schnabel: Marije Schnabel, PvdA.

Mevrouw Doeze Jager: Sandra Doeze Jager, CDA Dordrecht.

De heer Kleinpaste: Gert Jan Kleinpaste, Gewoon Dordt.

Mevrouw De Groot: Megan de Groot, Beter Voor Dordt.

De heer Schalken-Den Hartog: David Schalken, Beter Voor Dordt.

Mevrouw Kapel: Manuela Kapel, gemeente Dordrecht adviseur Onderwijshuisvesting.

De heer Knijnenburg: Martin Knijnenburg, teamleider Vastgoed gemeente Dordrecht.

Mevrouw Zwinkels: Linda Zwinkels, Arcade Dordrecht.

De heer Hofkens: Jan Paul Hofkens, de huisvestingsadviseur van Arcade Dordrecht.

Mevrouw Simon-Van Waardhuizen: Claudia Simon-Van Waardhuizen, Fractie van Waardhuizen.

De heer De Heer: Robert de Heer, ChristenUnie/SGP.

De heer Den Hartog: Paul den Hartog, GroenLinks Dordrecht.

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Van Poppel: Denise van Poppel, commissiegriffier.

De voorzitter: En mijn naam is Ruby Pichel en ik ben uw voorzitter vanavond. Nou, ik heb net al aangegeven, het onderwerp van deze vergadering is dat de fracties CDA en ChristenUnie/SGP, die hebben met steun van VSP, Beter Voor Dordt, GroenLinks, SP en Forum voor Democratie een agenderingsverzoek ingediend over de ruimte voor het schoolgebouw primair onderwijs. De aanleiding is, dat de fracties graag van Arcade, die hier dus ook aanwezig zijn, de scholenstichtingen en de gemeente, willen weten wie aan zet is op al deze terreinen. En welke rol is weggelegd voor de gemeenteraad. U hebt een presentatie voorbereid. Voordat we daar naartoe gaan, wil ik eigenlijk nog even vragen aan het CDA of ChristenUnie/SGP, wie van jullie het woord wil nemen om misschien een kleine toelichting te geven, is daar behoefte aan? Voor het agenderingsverzoek.

De heer Van Dam-Timmers: Voorzitter, ik denk dat uw toelichting voldoende is. Het gaat met name over rol neming, probleemstelling. En ja wij willen daar graag meer informatie over, zodat we ook weten wat we als gemeenteraad kunnen of moeten doen om op dit thema iets te betekenen voor onze inwoners.

De voorzitter: Hartstikke goed, dank u wel. Dan mag ik nu denk ik het woord geven aan de heer Knijnenburg, ja? Ga uw gang.

De heer Knijnenburg: Ja, nou, dank u wel. Dank u wel dat ik hier vanavond aanwezig mag zijn. Wij gaan samen met Arcade, directeur Arcade gaan wij u informeren hoe de huisvesting voor primair onderwijs en speciaal onderwijs geregeld is binnen Dordrecht. Binnen Dordrecht is het net weer iets anders geregeld in, dan in veel landen van Nederland. Wij hebben, in 2021 hebben we het primair, de zorgplicht voor onderwijsvoorzieningen en onderwijshuisvesting ge-door-decentraliseerd richting Arcade. In 2015 is zeg maar het onderhoud aan de schoolbesturen voor buiten ... Oh ja, sorry. Ja, moet natuurlijk, is natuurlijk wel handig, dan weet je ook waar ... In 2015 is het, zijn de schoolbesturen zelf verantwoordelijk geworden voor het buiten onderhoud en het onderhoud aan hun panden. Maar de nieuwbouw en de verbouwingen, die hebben we als zorgplicht als gemeente door gedecentraliseerd richting Arcade. De reden waarvoor hiervoor is gekozen, dat is, op hoofdlijnen heeft het te maken met dat het meer, de schoolbesturen zelf meer in de lead komen om het nou, het primair onderwijs goed vorm te geven. Dus ik heb hier een opsomming ervan gemaakt, maar het meer in the lead komen, dat is wel de basis daarvan. Hoe het op dit moment geregeld is, de gemeente heeft op hoofdlijnen in feite de, die stelt de vergoeding beschikbaar aan Arcade. Die controleert, die, wij stellen grond ter beschikking, we maken sloop- en bouwrijp. Vervolgens, Arcade is verantwoordelijk voor de nieuwbouw en uitbreiding en allerlei het, ook het opstellen van IHP. Dit is een andere rol dan voorheen. Gemeente was voorheen verantwoordelijk voor alles. Maar ja, hiervoor hebben we gekozen om dat toch door te decentraliseren. Het geld gaat dus in feite, alleen voor de gymnastiek en de sportvoorzieningen zijn wij als gemeente nog steeds verantwoordelijk, maar het onderhoud, exploitatie is daarmee richting schoolbesturen gegaan.

De heer Kleinpaste: Voorzitter.

De heer Knijnenburg: Ja, ik hoor ...

De voorzitter: Sorry, mijnheer Kleinpaste.

De heer Kleinpaste: Houden we de vragen even op tot het eind van de presentatie? Of ...

De voorzitter: Ja, dat was wel het verzoek van de presentatoren om daar even mee te wachten. De presentaties zullen niet zo heel erg lang duren. Tenzij u echt een verhelderende vraag zou willen stellen, dan kan dat natuurlijk. Of kunt u wachten?

De heer Kleinpaste: Nou ja, het is een verhelderende vraag bij dit sheet, in die zin. De vorige althans. Omdat ik benieuwd ben, waarom we voor gymzalen, sportvoorzieningen een andere keus hebben gemaakt dan voor de schoolgebouwen? Dus dat is volgens mij een korte verhelderende vraag.

De heer Knijnenburg: Ja, een goede vraag. Voor de gymzalen is het, daar blijft toch wel de wens van de gemeente om daar de invloed op te houden. Dat is ook nog steeds een zorgplicht die wij hebben. We hebben in de afspraken die we met Arcade hebben gemaakt, hebben we in de overeenkomst vastgelegd, dat daarin hè de gymzalen nog steeds des het, ook het inroosteren daarvan, het plannen van de uren een verantwoordelijkheid blijft van de gemeente. Nou ja, wat, Arcade ontvangt jaarlijks een vergoeding om de zorgplicht dus uit te voeren. De in, de uitge... punten zijn verwerkt in de business case die we hebben vastgelegd in 2021 en die wordt, jaarlijks wordt die geactualiseerd. Dan is er, bouwkosten en dat soort zaken kunnen dan eventueel daarin verwerkt worden. En eens per acht jaar wordt het zeg maar, de meerjarenplan en meerjarenbegroting wordt voorgelegd aan de gemeente. Die beoordelen wij vanui, ambtelijk of die aan alle kaders voldoet en vervolgens werken we dat financieel uit, leggen we dat voor aan de raad om te beoordelen. Dat is op hoofdlijnen wat er gebeurt hè. Dus staat hier dan ook nog eventjes wat jullie rol is hè, om eventjes in te gaan op de vraag die ik net doorkreeg. Ik denk, dat het ook goed is om daar even kennis van te nemen. Wellicht dat Linda Zwinkels het nu kan, verder kan vertellen hoe ze dat invult.

Mevrouw Zwinkels: Microfoon, inderdaad. Nee, dat kan ik zeker. Ik ben sinds 1 juli van dit jaar de nieuwe directeur van Arcade, dus ik ben inmiddels aardig op de hoogte van alle zaken die daar spelen. Voor de inhoud heb ik Jean Paul meegenomen. Belangrijk inderdaad om te weten dat Arcade Dordrecht een vereniging is, wij hebben dus geen winstoogmerk. Arcade is dus echt opgezet vanuit de gemeente. We hebben geen ander belang dan het zorgen voor de optimalisering van de onderwijshuisvesting voor basisonderwijs en speciaal onderwijs. De eindverantwoordelijkheid van Arcade Dordrecht, die ligt volledig bij de tien schoolbesturen van PO en SO, dus primair onderwijs en speciaal onderwijs. Dat betekent dus ook, dat de schoolbesturen gezamenlijk met elkaar in overleg moeten om een aantal dingen met elkaar af te stemmen. Is gelijk even, een van de voordelen die er zijn geweest, waarom we Arcade Dordrecht hebben opgericht destijds. Omdat je dan niet de schoolbesturen tegen elkaar, maar de schoolbesturen met elkaar een plan bedenken. De raad heeft dat besluit genomen op 19 december 2017. Toen was er sprake van de door decentralisatie en Arcade zelf is vanaf 1 januari 2021 volledig opgericht, dus formeel opgericht.

Waarom hebben we dat dan allemaal gedaan? Is denk ik ook belangrijk om te weten, want de achtergrond van dit besluit is natuurlijk in 2017 al genomen. Is denk ik ook voor velen, best een lastige materie. Maar het hoofddoel wat we hebben is, dat Arcade Dordrecht bijdraagt aan de maximale ontwikkelkansen van kinderen. En de eerste input is dus ook de visie van de schoolbesturen en wij vertalen dat in de huisvestingsbehoefte die er daarvoor is. Ons uitgangspunt is dan ook te voorzien in toekomstbestendige en inspirerende leer- en werkomgeving met een veilig en gezond leer- en werkklimaat. Dat is dus het hoofddoel van Arcade, maar wel vanuit de visie van tien schoolbesturen. Ja, dat was natuurlijk makkelijk gezegd, maar wat houdt dat dan precies in? Wat er voorheen was voordat we deze door decentralisatie hadden, kwam elk schoolbestuur bij het loket bij de gemeente om aan te geven nou, welke plannen er zijn. Betekent dus dat de gemeente zelf en de ambtenaren een afweging maakte op basis van de desbetreffende schoolbestuur wat dan bij het loket aankwam. Wat er nu dus gebeurt, is omdat we een algemene ledenvergadering hebbe en Arcade Dordrecht voor al de tien schoolbesturen het plan maakt, vindt die afstemming plaats door alle schoolbesturen. Dus het is niet meer één voor één bij het loket en op basis van die ene vraag wordt er een besluit genomen. Nee, het is een gezamenlijk besluit van alle schoolbesturen zodat zeg maar, die hele concurrentiepositie vrijwel weg is. Wij zijn dus ook het aanspreekpunt voor alle schoolbesturen op moment dat zij aangeven van nou, we zouden graag in onze school nieuwbouw of renovatie willen. Dat is dan ook weer die, gelijk die uitvoering van de zorgplicht die de gemeente heeft hè, dat is de nieuwbouw en de renovatie van de locaties. Arcade, die verzamelt alle input van de schoolbesturen en wij praten dan met de gemeente over de mogelijkheden hiertoe. Dat doen we door middel van het opstellen van een integraal huisvestingsplan, wat we één keer in de acht jaar volledig opnieuw opstellen. Maar dat betekent dus ook, dat we aan de ene kant de schoolbesturen hebben, maar aan de andere kant zijn er heel veel wettelijke vereisten waar we mee te maken hebben, een nieuwe regelgeving, nieuwe ontwikkelingen. Denk bijvoorbeeld aan het hele verduurzamingstraject, wat de afgelopen jaren heel erg, een hele enorme vlucht heeft genomen. Maar ook het inspelen op nieuwe wettelijke ontwikkelingen. Door corona hadden we vooral te maken met bijvoorbeeld het klimaatsysteem binnenin scholen, wat belangrijk was. Daardoor heeft het Rijk nu subsidie beschikbaar gesteld. Maar dat betekent dus ook, dat we alle scholen, dat zijn er voor ons vijfenvijftig, waar nodig is het klimaatsysteem moeten aanpassen. En dat vertaalt zich dan weer in het naar voren halen van een aantal belangrijke aanpassingen die nodig zijn aan het onderhoud van het pand. Kan me voorstellen op moment, dat het dak openligt om de luchtbehandeling te doen, dan ga je ook altijd noodzakelijk onderhoud daarvan verrichten. Dus dat doen wij ook. Daarnaast alle nieuwbouwprojecten die er zijn, dus nieuwe scholen bouwen. Ook nadenken of daar bijvoorbeeld een kinderopvang locatie bij zou moeten, dus in het kader van de IKC-gedachte. En renovatie van schoolgebouwen waar nodig. En dan inderdaad die verhuur aan de maatschappelijke organisatie. Dus op het moment dat je een ruimte bij bouwt voor kinderopvang, is in principe een commerciële activiteit, dus dat betekent dat we die gaan verhuren aan een kinder opvanglocatie of aan kinder opvangorganisatie. En die dat die daar huur voor betalen en dat regelen wij ook. Belangrijkste hiervan is, dat we dus zorgen dat de locaties in goede staat blijven, dat de leerlingen in een goeie leeromgeving zitten, dat ook de leraren in een goeie werkomgeving zitten.

Dat we voorkomen dat er praktijken zoals bijvoorbeeld nu in Engeland spelen, gebeuren. Maar dat er bijvoorbeeld ook, dat we ook checken dat er, de tussenvloeren bijvoorbeeld

bij scholen in goede staat zijn. Was onlangs in het nieuws, dat daar dus ook controle op moet zijn. Nou, wat heeft dat de afgelopen twee jaar geresulteerd? Heeft best wel wat plaatsgevonden al in de afgelopen twee jaar. We waren natuurlijk in oprichting, maar desondanks zijn er best veel projecten afgerond. We hebben de renovatie gehad van KBS De Avontuur. De Sterrenkijker is nieuw gebouwd. We hebben de verplaatsing van de Wantijschool van Noordhove naar de Maasstraat geregeld, inclusief de hele verbouwing van het pand. Het Kompas is naar de Oranje Vrijstaatsplein verhuisd. Is een heel mooi oud pand, is helemaal verbouwd van binnen. We zijn op dit moment bezig om een nieuwbouw voor te bereiden van het Pius 10 School en van het Kristal. En voorbereidingen aan het treffen om de nieuwbouw van de Prins Bernhardschool te realiseren. En daarnaast zijn wij, zijn daar de SUVIS-maatregelen al genomen op de Wantijschool, de Bever en de Geert, een deel van de Geert Groote. Die SUVIS-maatregelen zijn die klimaat behandelingsmaatregelen die we moeten nemen. En dan het IHP. Ik heb net al eventjes gezegd, het IHP is het Integraal Huisvestingsplan. Dat is het plan wat één keer in de acht jaar volgens de overeenkomst met de gemeente opnieuw wordt vastgesteld. Dat IHP, je zou zeggen van nou, we hebben alle scholen, dus we weten, we horen van de schoolbesturen wel wanneer er wat nodig is en dan kunnen we daar gewoon mee verder. Maar het IHP is noodzakelijk, omdat de hele wereld om ons heen verandert. Dingen versnellen, we hebben zeg maar, installaties veranderen, maar ook de plannen in en om Dordrecht veranderen. Dus dat betekent dat je ook met onderwijshuisvesting moet inspelen op de zaken die er zijn. Wat ik net al zei de, de SUVIS-maatregelen, die maken ook een combinatie met renovatie van het pand noodzakelijk. Dus op het moment dat er onderhoud gepland staat over drie jaar, maar je hebt nu dak open, dan ga je dat uiteraard nu ook doen. Dan ga je niet over drie jaar weer de hele, het hele dak openleggen. Er is tijdelijke huisvesting nodig. Als je een school nieuw gaat bouwen op dezelfde locatie, betekent dat dus ook dat je ergens anders ook een onderkomen voor de kinderen moet zoeken. Dat betekent ook, dat je een plan moet maken van nou, hoe is die volgtijdelijkheid dan van scholen? De afgelopen jaren, eigenlijk de afgelopen twee jaar zijn de bouwkosten enorm gestegen. Ik denk dat u daar ook misschien al wel in voorstellen van andere scholen of van andere maatschappelijk vastgoed mee te maken heeft gehad. Maar de bouwkosten zijn echt enorm gesproken gestegen en dan heb ik het echt over vijftig tot zestig procent. Het MJOP verschuift, maar ook de rente is de afgelopen jaren gestegen van één procent naar vier procent. Dat maakt het voor investeringen zoals nieuwbouw, maakt dat de prijzen gewoon hoger worden. En een laatste, niet de onbelangrijkste, de leerling prognose. Op moment dat er nieuw gebouwd wordt in de stad en dat er inbreidende locaties of nieuwbouwlocaties zijn, betekent ook dat je gaat kijken naar de leerling prognose. Die leerling prognose, dat is voor ons het punt waarop we gaan kijken van nou, is de spreiding in de stad dan voldoende? En waar zitten dan de grote stijgingen van de leerling prognose en is daar dan voldoende ruimte in de school? Of moeten we daar wat aanbouwen of moet er nieuwbouw komen? Dus dat, dus daarom is een IHP ook noodzakelijk en die komt er ook. Nou ja, dat zorgt voor de dingen waar ik het net eigenlijk ook al even over heb gehad, beter binnenklimaat, inspirerende leer- en werkomgeving.

We voldoen aan de wettelijke vereisten, dat is ook iets wat wij natuurlijk bijhouden. IKC-vorming, gelijk speelveld voor de scholen. Dus we kijken ook van dat de IKC-vorming verspreid over de scholen plaatsvindt. Dat gewoon elke school de mogelijkheid heeft om IKC-vorming te krijgen. De optimale spreiding binnen Dordrecht, dat past dan ook in het

IHP. Voldoende onderwijsgebouwen voor de huidige leerling prognose en de best passende planning. Eigenlijk wat ik net zei, die gebouwen carrousel, want zo noemen wij dat. Dat we altijd een plek hebben waar mensen naartoe kunnen verhuizen, waar kinderen naartoe kunnen verhuizen.

De voorzitter: Sorry, kleine onderbreking. Er is een vraag van de heer Portier van de SP.

De heer Portier: Ik wil graag even weten, wat IKC-vorming is.

Mevrouw Zwinkels: Sorry, ja. Dat zijn, dat is Integraal Kind Centrum. Dus dat betekent, dat de kinderopvang bij een school zit. Zodat je ook die doorstroming van de eerste jaren na de basisschool, dat die makkelijker gaat. En dat is makkelijker op het moment dat kinderopvang bij een school zit, dan dat het wat verder er afgelegen is. Dus we proberen dat een beetje te combineren. Dit is de spreiding van de huidige scholen. Ik had begrepen, dat daar ook een vraag over was, nou, hoe is die spreiding dan? U ziet hier de huidige gebouwen. In het IHP laten we echt duidelijk zien van, waar zit elke school en gekoppeld aan de leerling prognose en klopt het dan qua spreiding? Nou, u ziet, het is eigenlijk al aardig verdeeld over dus, over Dordrecht. In elke wijk is eigenlijk wel voorziening voor school of kinderopvang aanwezig.

De voorzitter: Klein moment, een vraag van de heer De Heer van ChristenUnie/SGP.

De heer De Heer: Ja, voorzitter, korte vraag, misschien was het al genoemd. Maar de kleurtjes, waar verwijst dat naar?

Mevrouw Zwinkels: De kleuren zijn de verschillende schoolbesturen.

De heer De Heer: Ah, dank u.

Mevrouw Zwinkels: Ook dat is wel aardig verspreid binnen Dordrecht. Ja, wat is dan de conclusie? De door decentralisatie pas natuurlijk de afgelopen twee jaar plaatsgevonden, maar we hebben in de afgelopen twee jaar al best veel kunnen bereiken samen met de schoolbesturen. Dus het hele idee, de gedachte erachter dat de schoolbesturen gezamenlijk dit soort dingen kunnen realiseren, dus een mooie spreiding in de stad kunnen realiseren en goed onderwijshuisvesting kunnen realiseren. Dat hebben we de afgelopen twee jaar gezien, dat dat lukt. Er zijn echt wel projecten opgepakt. Nou ja, de bouwkosten stijging en de rentestijging buiten het IHP om, dus buiten wat je eigenlijk nog wil, die is er sowieso. Dus dat maakt, dat gaat ervoor zorgen dat de kosten ook gaan stijgen. Dit zorgt voor noodzakelijk aanpassing van de bijdrage NAK. Dus de bedragen waarmee we zijn begonnen, dat was het ijkpunt op dat moment. Dat zal dadelijk in het IHP ook blijken, dat dat onvoldoende zal zijn.

Dat maakt ook dat een nieuw IHP dus noodzakelijk is en dat past ook binnen de afspraken die destijds zijn gemaakt. Dus binnen acht jaar zou er een nieuw IHP komen en het oude IHP is van 2015. Dus dat past daar heel goed bij. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Zwinkels en de heer Knijnenburg, bedankt voor jullie presentatie. Ik zie al wat vingers en ik zag hem hier aan deze kant. Dus dan begin ik

even bij de heer Den Hartog en daarna de heer De Heer en dan ga ik aan deze kant verder. Heer Den Hartog, GroenLinks.

De heer Den Hartog: Dank u, voorzitter. Ik heb twee, maar wel kleine vraagjes. De één gaat over het klimaatbeheersing. Wat u al zei, daar is een subsidieregeling voor. Nou denk ik bij subsidie altijd, dat is een bepaald percentage, dus dan moet je ook nog zelf wat inleggen. Het is natuurlijk gewenst dat iedere school dat krijgt, dus dat leeft, dat zorgt ook voor een hoeveelheid geld die jullie daaraan moeten besteden. Komen jullie daarmee uit of kun je, kunt u iets zeggen wat nodig is? U vraagt in een laatste sheet natuurlijk om een verhoging van de bijdrage.

De voorzitter: Mevrouw Zwinkels.

Mevrouw Zwinkels: Nee, SUVIS-maatregelen is eigenlijk, pas eigenlijk niet binnen de verhoging die we gaan vragen. Daar is echt een subsidieregeling voor. Dat betekent dus dat, een deel komt inderdaad van het Rijk, een deel wordt ook door de schoolbesturen betaald en een deel wordt door de gemeente betaald. Ik kijk even naar jou wat de verdeelsleutel is.

De heer Knijnenburg: Ja, de verdeelsleutel is dat dertig procent door de Rijksoverheid naar de gemeente Dordrecht gaat, dan blijft er zeventig procent over. Het is aan de gemeente met de schoolbesturen om daar een afspraak over te maken. De afspraak die gemaakt is vanuit Dordrecht is, dat gemeente Dordrecht vijfendertig procent eerder heeft gereserveerd, volgens mij ook al in de begroting heeft opgenomen en het resterende deel door de schoolbesturen wordt ingebracht. Ter aanvulling, dit is overigens wel een collegebesluit die in voorbereiding nu is.

De heer Den Hartog: Ja, zeker, dank u. Dan heb ik nog wel een vervolgvraag. Betekenen die ja, die kostenpost zeg maar, daarvoor dat er keuzes worden gemaakt voor nou ja, we kunnen maar maximaal zoveel scholen een goed ventilatiesysteem aanbieden en andere niet. Of zie ik dat, hoe moet ik dat zien?

Mevrouw Zwinkels: Bij de keuzes die er gemaakt zijn, is gekeken ook naar de ouderdom van de school hè. Dus op het moment dat we weten van nou, binnen nu en een aantal jaren vindt er renovatie of nieuwbouw plaats, dan hebben we ervoor gekozen om die SUVIS-maatregelen nu niet in te zetten. Omdat het gewoon zonde is voor de komende paar jaar. Dus daar is echt wel een goede afweging in gemaakt en niet zomaar gedacht van nou, we moeten het voor alle scholen hebben. Maar dat is echt een afweging van, hoe is de staat van de school en wat is er nodig? Sommigen hadden het niet nodig. Dat ...

De voorzitter: Voldoende?

De heer Den Hartog: Ja, zeker. Ik had nog een tweede klein vraagje, dank u wel. Misschien dat ik, dat het antwoord zeer kort is namelijk, nee. Maar misschien is het, ja. En dan zou ik een antwoord willen. Ik hoor heel veel over schoolgebouwen, bouwopgaven, onderhoud enzovoort. Gaan jullie ook over de buitenruimten, de schoolpleinen en hoe dat ingericht moet worden?

De heer Knijnenburg: Ja, wij gaan ook over de buitenruimte.

De heer Den Hartog: Dank u, want daar hoor ik dan niks over. Daar zou ik graag ook iets over willen horen, want daar kan je ook denken aan meer groen bijvoorbeeld, een afwisseling van zon en schaduw, er licht water. En in het algemeen heb ik ja, misschien ook nog wel wat weinig gehoord over duurzaamheid, dus misschien dat u daar iets over kunt zeggen.

De heer Knijnenburg: Ja, twee vragen, als ik het goed begrijp. Eén is de buitenruimte, hoe is dat georganiseerd? De tweede is duurzaamheid. Buitenruimte, de basis buitenruimte zit in een nieuwbouw, zoals de gemeente die voorheen deed en nu Arcade doet. Dat wil zeggen, er wordt voorzien in een stukje verharding of wat gras of groen, een omheining, een fietsenstalling en bergingen. De inrichting van de buitenruimte is aan de school. Zoals een tafel en een stoel hoort in een waslokaal, hoort de wip kip en de schommel en de wilgentunnel of het evenwichtsbalkje, is bij de school en de inrichting. Dat is gekoppeld aan het onderwijs, dus de bedrijfsvoering zeg maar in de school, is aan de school zelf. Maar de vaste omheining waarin het inzit, dat is aan Arcade. Dus vergelijk de inrichting van de buitenruimte met het inrichten van een klaslokaal. Daar hebben scholen gebruik gemaakt van de groenblauwe school, subsidieregeling die door de gemeente is gedaan. Daar zijn projecten die lopen en daar waar mogelijk wordt er invulling aangegeven, door ook dus buitenruimte duurzaam te doen. Is ook in de zin van water retentie of het vergroenen of verblauwen van de schoolpleinen. Maar dat ligt, die verantwoordelijkheid ligt eigenlijk bij de school zelf, omdat het met onderwijs te maken heeft. Dat ten aanzien zijn eerste vraag. De tweede vraag ten aanzien van duurzaamheid. We voldoen met alle nieuwbouw scholen aan de huidige wet- en regelgeving. Dat wil zeggen, dat we bijna energieneutraal bouwen, BENG gebouwen. Maar we vragen ieder schoolbestuur wel, zou je nog wat meer willen? Zou je richting EN willen, energieneutraal? Dan bestaat ook de mogelijkheid, dat de schoolbesturen daarin investeren als daar een terugverdien mogelijkheid zit. Dat is ook vanuit Rijkswegen mogelijk. Wat de Wet primair onderwijs toch wel beperkingen oplegt aan een schoolbestuur om te mogen investeren. Kanttekening, die wet wordt veranderd hè. Dus er komt een wetwijziging vanuit de overheid, vanuit de Rijksoverheid, dat schoolbesturen meer mogen investeren in dit soort voorzieningen. Dus dat gaat komen. Dat wil zeggen, dat we die scholen dan nog duurzamer maken. Maar in beginsel gewoon bouwbesluit, bijna energieneutraal en de schoolgebouwen die we zojuist langs hebben zien komen, de nieuwe dus De Sterrekijker, de Pius en De Kristal bijvoorbeeld, die zijn allemaal energieneutraal. Zijn ook allemaal gasloos, dus die worden met, volledige elektrisch worden die voorzien van alle gebouw gebonden installaties.

De voorzitter: Voorlopig voldoende, mijnheer Den Hartog?

De heer Den Hartog: Zeker. Dank u wel, voor het zeer duidelijke antwoord.

De voorzitter: Perfect. De heer De Heer, ChristenUnie/SGP.

De heer De Heer: Voorzitter, dank u wel. Ja, de vraag die ik eigenlijk in eerste instantie heb. Als we zover horen, is het een hele interessante samenwerking tussen de gemeente, tussen Arcade en de schoolbesturen. Nou, de schoolbesturen besef ik me ook, die zitten hier vanavond niet aan tafel. Die kunnen wij natuurlijk zelf ook als

raadsleden ook wel spreken, dat gebeurt ook soms. Maar ik besef me, dat ze hier niet aan tafel zitten. En ben wel gewoon in algemene zin gewoon heel benieuwd, jullie zijn nu tweeëneenhalve jaar op deze manier onderweg met elkaar. Ik geloof natuurlijk, dat het één grote succes is. Maar tegelijkertijd ben ik ook wel benieuwd, waar zit nu na zo'n periode met elkaar onderweg, de kansen op verbeteringen? Wat gaat er goed, kun je zeggen. Maar zeker ook, waar zitten nu de kansen op verbetering voor een optimalere samenwerking de komende tijd? Ben ik in eerste instantie even benieuwd naar.

Mevrouw Zwinkels: Daar kan ik wel wat over zeggen. We hebben toevallig onlangs een visie bijeenkomst gehouden onder de schoolbesturen. Want wij dagen de schoolbesturen ook wel uit om eens na te denken van nou, kijk eens verder dan alleen je eigen bestuur en zijn er bijvoorbeeld combinaties nodig? Een van de onderwerpen die we hadden bij de visie bijeenkomst is een, is inclusie. Dus we kijken naast het feit dat we gewoon huisvesting regelen, kijken we ook van nou ja, wat kan je nog breder doen dan dat hè? Dus hoe kan je zorgen, dat iedereen mee kan doen? Maar inclusie betekent ook van, hoe kan je ruimtes met elkaar delen hè? Dus op het moment dat je een stilleruimte wil hebben voor kinderen, omdat die soms wat rust nodig hebben, kan je dat misschien ook delen met een andere school. Dat betekent dus ook, dat je kan nadenken van nou, kan je dan met meerdere scholen op één locatie huisvesting regelen? Zodat je inderdaad gezamenlijk dingen kan oppakken. Nou, daar was de visie bijeenkomst voor. Dan noem ik bijvoorbeeld even de Eddingtonweg, dat is een voordeel, voorbeeld. Daar gaan we kijken van nou, kunnen we daar met meerdere schoolbesturen gezamenlijk locatie ontwikkelingen, waar we dus gezamenlijk ruimtes gebruiken. Dat is voor iedereen natuurlijk, dat scheelt in beheerskosten, in exploitatiekosten, in huisvestingskosten, bouwkosten. Dat is gewoon buiten alle voordelen die je onderwijs technisch heb hè, dus vanuit de onderwijs gedachte, heb je daar ook gewoon in de huisvesting profijt van. Dus wij zoeken heel graag die discussie met de schoolbesturen op.

De voorzitter: Vervolg vraag, de heer De Heer?

De heer De Heer: Ja, dank u wel voor het antwoord en ook sowieso om vanavond al deze informatie van jullie te horen en dat jullie hier zijn. Laat ik hem iets specifieker maken. Kan me dan inderdaad wat ik zoals ik dat begrijp hè de, jullie willen ook dat er visie vanuit scholen naar jullie toe komt, zodat daar in ledenvergaderingen ook over besloten kan worden. Dan kan ik me voorstellen dat Arcade u hoe dat uitspreekt, zegt van nou, wij zouden het mooi vinden als we meer met elkaar op die manier gaan werken. Nou, zou ik ook kunnen vragen natuurlijk van, lukt dat al?

Is, krijg je de koppen dezelfde kant op als je dat zou willen? Maar ook, hoe worden die besluiten genomen? Moet dat unaniem zijn of moet dat in de helft plus één zijn, voordat er uiteindelijk zo'n koers wordt bewandeld? Hoe wordt dat in gezamenlijkheid besloten, met de leden?

Mevrouw Zwinkels: Ik had u net verteld, dat ik vanaf 1 juli directeur ben. Dus dat antwoord moet ik u schuldig blijven, of we inderdaad een meerderheid moeten hebben. Ik moet zeggen, de laatste ledenvergaderingen die ik heb meegemaakt, zijn er nu een aantal geweest is eigenlijk altijd, dat we allemaal op één lijn zitten. Dat bijvoorbeeld een huisvestingsplan, daar zijn we nu natuurlijk alle voorbereidingen aan het doen en daar worden inderdaad met de schoolbesturen over gesproken. Dan zie je echt wel, dat daar

in een ledenvergadering met elkaar wordt gesproken over een aantal dingen, maar ook dat ze daar wel uitkomen. En ik heb nog niet gehad dat we hebben gezegd van nou, er zijn twee stemmen niet en de rest is voor, dus we stemmen voor. Ik kan me wel voorstellen, dat het zo werkt. Maar dat antwoord, dat moet ik u even schuldig blijven. Kijk jou even aan, of jij dat uit je hoofd weet, maar ...

De heer Knijnenburg: Nee, ik ken dat niet. Het gebeurt zeer in, bijna in gemoedelijke stemming bijna wat er gebeurt. De gesprekken vinden inderdaad nu meer, hebben laatste jaar meer plaats op die inhoud. Dus het gaat echt om inclusie, duurzaamheid, kunnen we elkaar helpen? Dat zie je steeds meer komen, dat is heel prettig. Dat is natuurlijk te verbeteren altijd, als je elkaar beter leert kennen. En ik denk ook dat het werkt op het moment, dat een carroussel gaat lopen en je ziet dat het werkt met het verduurzamen en de SUVIS. Dat men elkaar, hé, dat is handig. Goh, dat wil ik ook of hoe heb jij dat dan gedaan? Dat wil ik ook wel in mijn school. Dat zie je gebeuren. Ik heb er niet, het handjes opsteken per leden niet. Wat misschien wel goed is te melden, zo is het ook geregeld in de overeenkomst. Er zijn twee hele grote schoolbesturen in Dordrecht en er zijn ook kleinere schoolbesturen. Maar ieder heeft gelijk stemrecht, dus de hoeveelheid stemmen in te brengen is gelijk. Waarmee er een gelijkwaardige input ook is vanuit de verschillende schoolbesturen. Niet zo, als jij tien schoolbesturen hebt, een ander heeft er dertien, dat het tien om dertien is. Nee, het is één-één. Zo heeft ieder schoolbestuur een gelijk stemrecht. Dat helpt ook in het gesprek en ook in de, hoe transparant en open iedereen daar samenwerkt.

De voorzitter: Dank u wel. Als het goed, ik ga even naar de andere kant, want ik zie daar al vier handen. Ik begin even bij de heer Portier, de heer Van Dam-Timmers had ook nog een vraag, de heer Kleinpaste en mevrouw Schnabel. Dus ik ga hem in die volgorde doen. Ga uw gang, de heer Portier.

De heer Portier: Ja, voorzitter. Een van de argumenten voor de door decentralisatie was eigenlijk van, dan heeft de gemeente er eigenlijk geen financiële zorgen meer voor. Want we krijgen geld van het Rijk, dat wordt doorgesluisd naar Arcade, zoals het dan nu heet. En die moeten het daarmee doen. Nu hoor ik ook spreken over grotere bijdrage, gestegen bouwkosten, gestegen rentes, et cetera. Dat leidt mij tot de volgende vragen. Is het bedrag wat we als gemeente van bovenaf van het Rijk krijgen, het bedrag waarmee u het moet doen?

Het tweede is, als er geld geleend moet worden om investeringen te doen, moet het dan bij commerciële banken hè of gaat het ook bijvoorbeeld via een Bank Nederlandse Gemeenten hè, wat misschien tegen een schappelijker tarief gaat. Ja, daar wou ik het even bij laten.

Mevrouw Zwinkels: Aan wie mag ik het woord geven? Nee, het bedrag wordt Arcade kreeg is ooit vastgesteld in overeenkomst tussen de gemeenten. Dat is vastgesteld op basis van de prijzen die destijds gelden. U moet het zo zien, of de taak nou bij de gemeente zit of bij Arcade, dat maakt in principe niet uit voor bouwkosten die stijgen of voor rente die stijgt. Dus dat is ook daadwerkelijk in de overeenkomst opgenomen. Op het moment dat er dat soort omstandigheden zijn, is er altijd een reden om terug te gaan naar de gemeente om meer geld te vragen. Omdat het simpelweg iets is wat in de markt ontwikkelt. En dat heeft niks te maken met het feit of wij het werk doen of dat de

gemeenten het werk doen. Dat zijn omstandigheden van buitenaf. Dus op moment dat die taak nog bij de gemeente had gezeten, had de gemeente zelf ook dat geld bij moeten leggen.

De voorzitter: Voldoende, mijnheer Portier?

De heer Portier: Ja, er was ook nog een tweede vraag. Maar even over, het ging namelijk over de rente die tweede vraag. Maar de eerste vraag is ook van hèn, op moment dat uw kosten met tien procent stijgen en we krijgen maar vijf procent meer van het Rijk, zou je ook kunnen zeggen van ja, dan maar wat later een schoolgebouwen. Ik zeg niet dat ik daarvoor zou kiezen. Maar hèn dus de vraag is inderdaad, is er nog een relatie tussen wat wij van het Rijk krijgen? Of is het gewoon dat u zegt van nou, kosten zijn tien procent gestegen, gemeenten tien procent meer?

De heer Knijnenburg: De financiering die jullie vanuit de Rijksoverheid krijgen is een lumpsumfinanciering. Het is aan de gemeente om een gemeentelijke begroting te maken wat om onderwijshuisvesting gaat. Dus je krijgt, in het Gemeentefonds krijgen jullie geld op basis van het aantal inwoners, dat de stad heeft. Het is aan jullie in de begroting om onderwijs huisvestingsmiddelen daarvoor te reserveren in jullie begroting. Daarvan maken jullie gebruik richting Arcade. De vraag over de lening, misschien dat ik die ook kan meenemen. Dat is inderdaad een financieringsmodel waarvoor gekozen is in de overeenkomst. In de overeenkomst staat, dat de lening die jullie betalen aan, als jullie moeten financieren, als de gemeente moet financieren, een externe rente moet betalen, dat met dezelfde rente wordt gerekend richting Arcade. Daar staat ook, dat de gemeente probeert tegen zo laag mogelijke, zo goedkoop mogelijk te financieren natuurlijk. Dat is ook geregeld in die overeenkomst.

De heer Portier: Dus voor de duidelijkheid, u leent het geld van de gemeente?

De heer Knijnenburg: Zo is het voorzien. Het is mogelijk in de toekomst, dat Arcade ook extern gaat lenen, maar daar is op dit moment nog helemaal geen sprake van. Dus dat gebeurt altijd in overleg. Maar de lening die de gem... die Arcade doet, is ook geld lenen van de gemeente, ja.

Mevrouw Zwinkels: Wilde, mag ik nog even iets aanvullen? Want u had het ook over van nou ja, kunnen we dan ook besluiten van nou, om een aantal gebouwen niet te doen of om iets anders uit ... Dat is, dat zijn dingen die we inderdaad in het IHP beslissen hèn. Dus we maken een IHP en daarin kijken wij aan de hand van de behoefte van de schoolbesturen, maar ook met de kennis die Arcade heeft over huisvesting en het feit dat de kinderen en de leerkracht in een goed leer- en werkklimaat moeten zitten, maken we daar een afweging in van nou, wat is nou belangrijk om te doen in de volgtijdelijkheid? En daar komt de verhoging eventueel uit. En die financiële bijdrage, daar gaat de gemeenteraad over.

Mevrouw Zwinkels: Dus daar komen we nog voor terug.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van Dam-Timmers van het CDA.

De heer Van Dam-Timmers: Dank, voorzitter. Dank ook aan de sprekers voor het verhaal. Ik ben blij om te horen, dat alles fantastisch gaat. Dus dat is, kan begrijpen dat we nooit meer het hier over hoeven te hebben. Maar nee, even zonder gekheid. Ik heb een paar vragen eigenlijk. Met name over die, één over die SUVIS-maatregelen. Dat gaat dus over het verbeteren van onder andere luchtkwaliteit, bijvoorbeeld in lokalen. Mijn vraag is van, in hoeveel procent van de scholen is dat nu nog niet op orde? Dat vraag ik me af. Dat is één en ik ben ook benieuwd, want we hadden het ook even over groene schoolpleinen en schoolpleinen die daar ... Kunt u een indruk geven van de hoeveelheid scholen waarbij dat wel gewenst is, maar niet gerealiseerd is of niet gerealiseerd wordt? Dat is de tweede vraag. De derde vraag en dat is ook een vraag die ik al wel langer heb. Als het gaat over verduurzaming zie ik, dat een grote meerderheid van de scholen in Dordrecht geen zonnepanelen op het dak heeft. En ik heb al verschillende keren aan verschillende mensen gevraagd, wie is daarvan? En wanneer is dat wel gerealiseerd, wanneer verwachten jullie dat dat wel gerealiseerd is? Nou, dat is wel even voldoende voor nu.

Mevrouw Zwinkels: SUVIS-maatregelen, daar hebben we inderdaad een planning van en die maatregel loopt tot maart 2026. Dus dat betekent dat we vanaf 2024, 2005, we hebben er nu een aantal gedaan, 2024 gebeuren er een aantal en 2025 en een klein stukje van 2026. Het percentage heb ik niet zo op het netvlies, maar dat kunnen we ongetwijfeld toesturen. Voor wat betreft de verduurzaming. Ik weet dat daar inmiddels schoolbesturen bezig zijn om te kijken of er inderdaad zonnepanelen op het dak kunnen. Maar zonnepanelen op het dak heeft ook te maken met een aantal zaken zoals terug levering, het net belasten. U kunt zich voorstellen, als je op scholen zonnepanelen gelegd hebt, is dat best een belasting in een wijk. Dus daar moeten we ook rekening mee houden. Het is een gezamenlijke opgave van schoolbesturen en Arcade, dus wij doen dat samen met schoolbesturen. Maar omdat de schoolbesturen in principe de voordelen heeft ook van het terug leveren, dus van het feit dat je zonnepanelen hebt en dus minder energiekosten, is in principe een investering voor de schoolbesturen. Betekent niet, dat wij ze niet kunnen adviseren op wat doe je en met de aannemers in gesprek daarover kunnen gaan. Dan was er nog een vraag.

De heer Knijnenburg: Groen blauw.

Mevrouw Zwinkels: Een groen blauwe school. Ik heb ja, hetzelfde. Die moeten we even schriftelijk beantwoorden. Ja.

De heer Van Dam-Timmers: Voorzitter, nog één vraag aanvullend. Eerder was er ook wel sprake van de schooldak revolutie of dat soort revolutionaire termen. Wat is daar, ik ben benieuwd, wat is daarvan terechtgekomen?

Mevrouw Zwinkels: Die mag jij beantwoorden.

De heer Knijnenburg: Ik weet niet of in Dordrecht scholen zijn, die van schooldak revolutie. Dat is een organisatie, is een commerciële organisatie die heeft geprobeerd om heel veel scholen in Nederland vol te leggen met zonnepanelen. Daar zijn een aantal ontwikkelingen in de afgelopen jaren geweest als het ging om de verzekering, de brandveiligheid. Zijn hogere eisen gekomen, waardoor niet zomaar op ieder schoolgebouw panelen gelegd mogen worden. En het tweede is ja, die initiatieven, die

stranden al dan niet bij de school slash schoolbestuur. Omdat het inderdaad ook te maken heeft met, mogen schoolbesturen wel investeren in die, in huisvesting? Dat kent dus een beperking van, dat je binnen zeven jaar, binnen tien jaar terug moet verdienen. En dat terugverdienen is nu weer in discussie vanwege de net belasting en de net congestie. Dus er zit nogal wat haken en ogen momenteel aan de hele verduurzaming van scholen. Wat we doen, wat Linda terecht zegt ja, nieuwbouw is geen discussie, wat ik net ook zei. En alle bestaande scholen, die proberen natuurlijk voorzieningen te doen. Wat we samen met de scholen doen als Arcade is zowel verduurzamen en verduurzamen gaat verder dan alleen maar zonnepanelen. Dat is ook proberen om je enkel glas nou eens een keer echt te vervangen door dubbelglas, daar verdien je nog veel meer mee dan die zonnepanelen. En dat zijn dus plannen die we gezamenlijk met de school, met de scholen en schoolbesturen doen. En de groene, de dak revolutie. Ja, dat is een van de mogelijkheden om dat te doen. Maar volgens mij is dat redelijk op een los pitje of zachter pitje komen branden, laat ik het zo maar even zeggen. Dat loopt, want het werkt bijna niet meer omdat met zonnepanelen momenteel lastig is om het te verzekeren, brandveiligheid en het terug leveren naar het net.

De voorzitter: Dank u wel. Dan was er een vraag van de heer Kleinpaste van Gewoon Dordt.

De heer Kleinpaste door Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, ik wou toch een beetje inzoomen op de rol van de gemeenteraad, die mij in deze presentatie in ieder geval wat reactief overkomt. En mijn vraag is de volgende. Stel nou, dat er maatschappelijke ontwikkelingen zijn die een heel ander type gebouw en huisvesting noodzakelijk maken dan dat scholen op dat moment herkennen of omarmen. Hoe kan de raad dan invloed aanwenden om die gewenste maatschappelijke ontwikkeling via Arcade bij die schoolbesturen toch goed op het netvlies te krijgen?

Mevrouw Zwinkels: Daar kan ik wel iets over zeggen. In principe is de gemeenteraad er natuurlijk ook om inhoudelijke beleidskeuzes te maken, dus om kale nota's vast te stellen op het gebied van onder andere onderwijs. Arcade is niet voor, in principe niet voor de inhoud. We proberen met de schoolbesturen te komen tot een goede keuze op huisvesting. Maar in principe is de gemeente er wel om ook te kijken van nou, wat willen we dan inhoudelijk? En dan heb ik het bijvoorbeeld, kijk aan de ene kant heb je natuurlijk de Omgevingsvisie en wat wil een gemeente nou met de stad? Andere kant heb je ook, wat vinden we van onderwijs, wat vinden we van kinderopvang. Zeg maar, al die inhoudelijke punten komen ook bij de gemeenteraad terecht. En op het moment dat daar een besluit wordt genomen van, we willen het allemaal anders, dan betekent dat ook wat voor de huisvesting. Dus ...

De heer Kleinpaste: Dus kaderstellend is de conclusie, dat de gemeente alle ruimte houdt om de ontwikkeling in de samenleving goed in te passen ...

Mevrouw Zwinkels: Kaderstellend, sowieso. En daarnaast is de financiële afweging, die komt uiteraard ook bij de gemeenteraad.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga eerst even naar mevrouw Schnabel. En dan kijken we even in het kader van tijd na. We hebben nog een dertien minuten, dus we gaan gewoon nog een rondje maken. Mevrouw Schnabel, ga uw gang.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Bedankt. Ik was, ik ben gewoon benieuwd en misschien is het niet van toepassing. Maar hoe gaat Arcade om met scholen die minder draagkrachtig zijn? En dan gaat bijvoorbeeld, als je dan kijkt naar die SUVIS-maatregel. Stel dat er om wat voor reden dan ook een school niet kan voldoen aan die verdeelsleutel. Hoe wordt er dan mee omgegaan?

Mevrouw Zwinkels: Nou, in principe is dat niet van toepassen. We hebben, van tevoren hebben we alle schoolbesturen bevraagd of zij dat, of zij inderdaad kunnen meedoen met de SUVIS-maatregelen. Alle schoolbesturen hebben zich daarvoor geconformeerd. Dus dat is niet aan de orde op dit moment. Zij krijgen natuurlijk zelf een vergoeding vanuit het Rijk voor hun onderhoud. Dus daar hebben zij in principe voldoende aan om de scholen te onderhouden. Voor een aantal schoolbesturen doen wij ook de coördinatie van dat onderhoud, dus dat betekent ook gelijk weer een verbeter slag en efficiëntieslag. Omdat je dan alles in één hand hebt. Dat ...

De voorzitter: Geef ik het woord aan de heer De Heer, ChristenUnie/SGP.

De heer De Heer: Voorzitter, dank u wel. Er kwam gaandeweg een mooi lijstje langs met allerlei schoolgebouwen die zijn opgeknapt, nieuwbouw in de planning, voor nieuwbouw voorbereiding. Dat ziet er heel goed uit. Maar ik ben wel benieuwd, in hoeverre staat het gelijk aan wat het ook, dat de planning was. Was dat ook de planning, lopen we daarop voor of lopen we daarop achter? En mocht het zo zijn, dat het niet hard genoeg gaat, waar zit volgens Arcade dan de versneller? Zit hem dat in geld, zit hem dat in grond, zit hem dat in mensen?

Omdat dat misschien ook in lijn met de vraag die heer Kleinpaste stelde, waar zit de rol van de gemeente in het geheel? Zodat wij ook enigszins mee kunnen denken in die invloed sfeer. Dank u wel.

Mevrouw Zwinkels: In principe volgen we nu nog aardig de planning. We hebben wel een aantal wat ik net ook al zei, in verband met die SUVIS-maatregelen hebben we wel een aantal projecten naar voren gehaald om niet dalijk dubbel werk te doen. Wat voor ons heel belangrijk is, is dat we gebruik kunnen maken van leegstaande gebouwen om die gebouwen carrousel te regelen hè. Op moment als je nieuwbouw hebt, wil je ook graag een ruimte waar de kinderen naartoe kunnen. Dat is soms wel eens lastig om dat te realiseren. En wat voor ons ook heel belangrijk is, is om te weten van nou, waar zijn de nieuwbouw projecten? Sluiten we aan, goed aan bij de Omgevingsvisie? Waar kunnen we een piekende leerling prognoses verwachten door nieuwbouw hè? Dordrecht zal voornamelijk inbreidingslocaties hebben. Dus dat betekent ook wat voor je locaties, hebben we daar voldoende ruimte voor? Dus dat is eigenlijk voornaamste waar wij eigenlijk heel veel afstemming over zoeken. Maar daar zoeken we afstemming mee met het ambtelijk apparaat en om te zorgen dat we dat kunnen fine tunen. Dat is ook iets wat weer terugkomt dadelijk in het Integraal Huisvestingsplan. Daar houden we ook mee rekening met, wat gebeurt er dan de komende jaren in Dordrecht en waar lopen we dan

tegenaan om de plannen uit te voeren? Dat, daar zorgen wij dus ook voor in de tijdsplanning, dat dat met elkaar kan passen.

De voorzitter: Voldoende zo of een aanvullende vraag?

De heer De Heer: Kleine aanvullende vraag. Dus ik begrijp, dat we aardig op schema zitten als ik dat zo begrijp. En een van de dingen die u noemt, is die tijdelijke huisvesting. Zoals ook wordt genoemd de gebouwen carrousel, om dat goed in beweging te krijgen. Is dat iets wat nu niet lukt en komt het in het IHP een plan voor te liggen om dat te versnellen of zijn er nu al dingen voor gaande?

Mevrouw Zwinkels: Vooralsnog past het nu nog. Ik kijk even, ja, maar volgens mij hebben we nu alles nog wat past. Maar goed, dat heeft dus ook met die planning te maken, dat je dat je daar goed op in moet zetten.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Den Hartog, GroenLinks.

De heer Den Hartog: Dank u, voorzitter. Ja, ik ben even in verwarring geraakt door een antwoord, dus daar zou ik toch wat meer duidelijkheid over hebben. Dat gaat toch over die zonnepanelen. Ik had hiervoor juist de commissie, dat ging over duurzame opwekking. Daar heb ik iemand, mijnheer van Stedin horen vertellen, dat netcapaciteit natuurlijk landelijk een groot probleem is, maar op dit moment in Zuid-Holland nog niet. Er werd ook ingezoomd op Dordrecht en hier in de gemeente ook nog niet. Dus ben ik nu in verwarring om te horen van, hé, vanwege de netcapaciteit liggen er nog niet overal zonnepanelen. Een ander ding waardoor ik in verwarring was. Soms kan het ook niet, werd gezegd, onder andere door brandveiligheid. Dat zou natuurlijk heel goed kunnen. Soms is de constructie niet sterk genoeg, kan ook. Nu werk ik zelf in een buurgemeente op een school. De Hoeksche school is dat, wellicht bekend.

Dat bestaat uit drieëntwintig schoolgebouwen. En daar wordt wel die keuze gemaakt. Dus mijn vraag is ook, wat maakt dat de schoolgebouwen in Dordrecht zo kennelijk anders dan de schoolgebouwen in de Hoeksche Waard, dat dat daar dus brandveiligheid niet de obstructie is?

Mevrouw Zwinkels: Nee, hoor. Het is niet zo, dat het niet gebeurt in Dordrecht. Het gebeurt zeker wel. Ik weet ook, dat er schoolbesturen mee bezig zijn om te kijken of we de komende tijd zonnepanelen kunnen realiseren. Maar we, er is wel tegen ons gezegd ook vanuit Stedin van, op moment dat jullie nieuwbouw hebben, hou er rekening mee dat de aanvragen enorm lang zijn, omdat juist het net vol zit. Dat betekent dus, bij nieuwbouw bijvoorbeeld heb je een grotere aansluiting nodig en vooral die grotere aansluitingen, die zijn op dit moment echt heel lastig. Dus dat is misschien net met wie je spreekt in, bij Stedin, maar dat is wel wat ons verteld is. De schoolbesturen zijn er zeker wel mee bezig om, alleen omdat er veel eisen zijn ook qua die brandveiligheid, duurt het allemaal wat langer.

De voorzitter: Volgende vraag?

De heer Den Hartog: Dank u. Mag dat? Wellicht is toch ook handig om even contact te hebben met Stedin. Die hadden een kaartje en er was natuurlijk een verschil tussen het

ene gebied en andere gebied, met name centrum en dan richting de staart. Geen enkel probleem, nu nog. De toekomst, ik heb geen kristallen bol. Maar ik zou vooral de mogelijkheden die er wel zijn aangrijpen. Want ja, er werd ook gezegd, dat eerste instantie is zonne energie op dak. Nou, dan is een schoolgebouw denk ik, ideaal.

De voorzitter: Dat was een aanbeveling, denk ik, geen vraag. Dank u wel. Dan ga ik naar de heer Portier voorlopig. Ik zie nog een vrouw van, mevrouw Van Waardhuizen en de heer Van Dam-Timmers. We hebben nog zes minuten. Dus ik wil vragen, korte vraag, korte reactie, zodat deze drie mensen nog even hun vraag kunnen stellen.

De heer Portier: Ik had even een reactie van één of twee zinnen op de heer Kleinpaste die het ging, die het had over de revolutionaire vernieuwingen in het onderwijs. Stel dat we die als gemeente door zouden willen voeren. Ja, volgens mij zijn het in Nederland de schoolbesturen hè die bepalen hoe de onderwijs ingericht wordt, waarbij er ook heel veel verschillen zijn tussen scholen. Dus dat zie ik vanuit de gemeenteraad niet gebeuren.

De voorzitter: De heer Kleinpaste, sorry.

De heer Kleinpaste: Ja, ik vind dat de heer Portier mij nu woorden in de mond legt, die in ieder geval niet het beeld vormen die hier thuishoren. Dus dat is een lastige, want ik had het over maatschappelijke ontwikkelingen. Daar kan ik heel veel over vertellen, ga ik niet nu doen. Maar deze opmerking vind ik vervelend.

De voorzitter: Dank u wel voor het doorgeven. Kunt u het nog enigszins herstellen, de heer Portier, of gaat u uw vraag gewoon stellen?

De heer Portier: Nou, misschien heb ik de heer Kleinpaste verkeerd begrepen. Dan spijt me dat.

De voorzitter: Sorry, ik ga, sorry we, even overleg. Mevrouw Van Waardhuizen had nog een vraag.

Mevrouw Simon-Van Waardhuizen: Ja, dank, voorzitter. Dordrecht heeft een aardige bouw ambitie en groei ambitie opgelegd. De bouw ambitie, die zien we ook terug met nou ja, bouw ontwikkelingen ook in de vorm van nieuwbouwwijken als Wilgenwende, Amstelwijck park, Dordts Buiten. Ik noem maar een aantal. De groeiambitie zien we ook terug in groeiend aantal inwoners. Maar ik heb me ook laten vertellen of sterker nog, ik heb het gelezen, dat het aantal basisscholieren in Dordrecht harder stijgt dan landelijk gemiddeld. Kan me ook voorstellen, dat er andere wijkontwikkelingen zijn, leeftijdsopbouw, demografie, noem het allemaal maar op. Bezien in het licht van IHP wordt er met die bril zeg maar ook gekeken naar nou ja, enerzijds voldoende onderwijsgebouw en spreiding daarvan.

Mevrouw Zwinkels: Ja, dat het, kort antwoord, ja. Wij kijken echt wel naar de, wat zijn ambities van de gemeente de komende jaren? Daar worden de leerling prognoses ook op aangepast. Dus als we zien, dat er bijvoorbeeld in een bepaald gebied wordt gebouwd en we weten dat daar op korte termijn nieuwbouw is voor school, dan gaan we de leerling prognoses laten narekenen om te kijken van nou, past dat inderdaad, passen de huidige leerling prognoses bij de ambities die er zijn qua bouwen? Passen die niet, dan kijken wij

ook naar de onderwijshuisvesting die bij de nieuwe leerling prognoses horen. Dus wij kijken zeker naar de ontwikkeling, dat is voor ons een heel belangrijk punt namelijk in het IHP.

De voorzitter: Is uw vraag voldoende beantwoord, mevrouw Van Waardhuizen?

Mevrouw Simon-Van Waardhuizen: Nou ja, korte vervolgvraag zou dan misschien nog zijn, verandert dat korte termijn nog iets aan het plaatje wat we nu zeg maar zien qua spreiding van de gebouwen?

Mevrouw Zwinkels: Korte termijn niet, maar lange termijn, de ontwikkelingen zijn ook vaak lang. Dus korte termijn niet, maar lange termijn zou dat zeker kunnen. Ja.

De voorzitter: De heer Van Dam-Timmers, ga uw gang.

De heer Van Dam-Timmers: Ja, dank, voorzitter. Eigenlijk vraag één. Het IHP wordt ergens dit jaar verwacht, wanneer kunnen we het ongeveer verwachten? Dat is vraag één. En vraag twee is eigenlijk, ik zie heel veel scholen ontstaan en die worden altijd volgens een totaal uniek ontwerp ontwikkeld. Ik vraag me af, hoe doelmatig is dat en valt er niet zeker met zo'n Arcade stichting nou ja, wat weet ik veel, prefab voordelen te behalen? Want uiteindelijk is elke school in de basis toch wel een groot gedeelte hetzelfde.

Mevrouw Zwinkels: De eerste vraag zal ik beantwoorden, de tweede vraag laat ik graag aan jou. Deden, wat wij heel graag zouden willen is, dat de financiële vertaling in het, in de Kadernota komt. Dus dat betekent dat daarvoor de IHP gemaakt moet worden. Dus dat zal eind van dit jaar, begin volgend jaar.

De heer Knijnenburg: Systeembouw in de scholen. Ik doe dit nu zo'n vijftwintig jaar, ik heb nog nooit dezelfde school gebouwd. Ja, in principe is ieder gebouw hetzelfde. Hoe vertaalt zich dat? Hoe zal Arcade dat ook verder gaan ontwikkelen? Dan ga je het mee over de uitgangspunten en de technische kaders hebben van gebouwen. Dat je maar systematisch mee omgaat. Uitgangspunt voor Arcade zal altijd zijn, dat je in ieder geval een flexibel gebouw maakt. Een gebouw staat er voor zestig jaar, misschien nog wel langer als de praktijk leert. Dus je wil die basis, die harde kern wil je eigenlijk heel flexibel houden. Zodat de verschillende vormen van onderwijs, sluit ook aan bij maatschappelijke ontwikkelingen, ook bij de autonomie van schoolbesturen, hoe wil ik onderwijs geven? Ontwikkelingen van unit onderwijs of klassikaal onderwijs of Montessori of Dalton, dat verandert. Iedere school heeft daar toch zijn eigen autonomie in, zelfs binnen een schoolbestuur. Die ruimte wil je ook bieden, je wil elkaar niks opleggen aan een schoolbestuur, zo moet je onderwijs geven. Je kunt niet zeggen, we gaan allemaal scholen bouwen met alleen maar lokalen waar je dertig kinderen in kunt zetten en succes ermee. Dat past denk ik ook niet bij het recht doen aan goed onderwijs voor ieder kind. Vanuit huisvesting wil je dus flexibele gebouwen neerzetten in de harde vorm, dus gewoon met staal beton en of nog duurzame materialen. Afhankelijk van hoe de duurzaamheid zich zal gaan ontwikkelen, wat je daaraan kan doen. Dus dat is wat Arcade doet. Maar het stempelen van scholen zodat we dat in je jaren zeventig hebben gedaan, zie ik niet snel gebeuren. Daarbij nog tenslotte opmerking, dat iedere locatie vaak ook heel bepalend is in hoe iets eruitziet. We hebben met heel veel kaders te

maken tegenwoordig. Denk ook aan stedenbouw en aan ruimtelijke inpassing, maar ook aan omgeving en omwonenden die ook inpassing van een gebouw op een bepaalde vorm met gymzalen, zonder gymzalen gewoon kaders stellen aan een locatie. Dat bepaalt vaak ook, dat niet ieder gebouw op iedere plek gebouwd kan worden. Dus het blijft maatwerk, maar wel slim, zodat je zo flexibel mogelijk bent voor heel veel jaren.

De voorzitter: Dank u wel. Ik denk dat we naar een afronding toe kunnen werken. De vraag aan u is eigenlijk, of nu voldoende informatie is verzameld, is er nog een brandende vraag van iemand? Heel mooi. Stukje informatie wat ik net ook heb gekregen is, dat er een raadsinformatiebrief over de onderwijshuisvesting aankomt in de agenda commissie. Dus die komt eraan volgende week. Dus hè daar komt nog informatie vanuit het college. Dan wil ik de gasten bedanken voor hun tijd en presentatie en dank aan de commissie. Wel thuis, fijne avond.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van ..... 2023.

De griffier,

De voorzitter,

A.E.T. Wepster

A.W. Kolff